

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Změny a nové trendy v bankovníctví v České republice po roce 1993

Plchová Barbora

Bakalářská práce

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora Plchová**
Osobní číslo: **E13600**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Veřejná ekonomika**
Název tématu: **Změny a nové trendy v bankovníctví v České republice po roce 1993**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analýza bankovní soustavy na území České republiky od roku 1993 po současnost (tedy rok 2013) se zaměřením na institucionální a legislativní hledisko. Dále budou analyzovány změny a nové trendy v bankovní soustavě s ohledem na služby a produkty nabízené komerčními bankami. Součástí řešení bude analyzován dopad nových mezinárodních regulatorních standardů bankovníctví Basel III na služby a produkty nabízené komerčními bankami.

Osnova:

- Vývoj bankovníctví po roce 1993 po současnost (2013) se zaměřením na institucionální a legislativní hledisko.
- Nové trendy a změny v bankovní soustavě po roce 1993 po současnost (2013) s ohledem na služby a produkty nabízené komerčními bankami.
- Dopad nových mezinárodních standardů bankovníctví Basel III na služby a produkty nabízené komerčními bankami.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

DVOŘÁK, P. Bankovníctví pro bankéře a klienty. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-515-X.

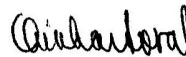
KALABIS, Z. Základy bankovníctví. Brno: Bizbooks, 2012. ISBN 978-80-265-0001-8.

KAŠPAROVSKÁ, V. Řízení obchodních bank: Vybrané problémy. Praha: C.H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-381-7.

POLOUČEK, S. Bankovníctví. Praha: C.H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-462-7.

POLOUČEK, S. Peníze, banky, finanční trhy. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-152-9.

PŮLPÁNOVÁ, S. Komerční bankovníctví v České republice. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1180-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. et Ing. Veronika Linhartová, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **29. září 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2015**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 6. 2015

Barbora Plchová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce Ing. et Ing. Veronice Linhartové, Ph.D. za její ochotu a vstřícnost, odbornou pomoc, cenné rady, které mi pomohly při zpracování mé bakalářské práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce popisuje vývoj bankovní soustavy v České republice od roku 1993. Práce je zaměřena na legislativní zakotvení české bankovní soustavy, její institucionální vývoj a na dopady nových mezinárodních standardů bankovníctví Basel III na bankovní produkty a služby. Dále jsou v práci analyzovány nové trendy v bankovních produktech a službách.

KLÍČOVÁ SLOVA

Bankovníctví, zákon o bankách, bankovní produkty, regulace bankovníctví, nové banky

TITLE

Changes and new trends in banking in the Czech republic since 1993

ANNOTATION

This bachelor thesis describes development of the banking system in the Czech republic since 1993. This thesis is focused on legislative basis of the czech banking system, its institutional development and impact of the new international standards of banking Basel III to bank products and services. In the next section there are analyzed new trends in bank products and services.

KEYWORDS

Banking, Act on Banks, bank product, banking regulation, new banks

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 BANKY JAKO SOUČÁST FINANČNÍHO SYSTÉMU.....	9
1.1 FINANČNÍ SYSTÉM.....	9
1.2 REGULACE FINANČNÍHO SYSTÉMU.....	10
1.3 KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST.....	10
1.3.1 <i>Basel II</i>	11
1.3.2 <i>Basel III</i>	12
2 BANKOVNÍ SOUSTAVA.....	15
2.1 FORMY USPOŘÁDÁNÍ BANKOVNÍHO SOUSTAVY.....	15
2.1.1 <i>Systémy odděleného a univerzálního bankovníctví</i>	16
2.2 ČESKÝ BANKOVNÍ SYSTÉM.....	16
2.3 STRUKTURA ČESKÉHO BANKOVNÍHO SYSTÉMU.....	17
2.4 ZÁKON O BANKÁCH.....	19
2.4.1 <i>Jednotná bankovní licence</i>	20
2.5 ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA.....	21
2.6 TRENDY VE VÝVOJI BANKOVNICTVÍ.....	21
2.6.1 <i>Privatizace bank</i>	22
2.6.2 <i>Konsolidace</i>	23
2.6.3 <i>Konvergence v produktové oblasti</i>	23
3 BANKOVNÍ PRODUKTY A SLUŽBY.....	25
3.1 TRENDY V BANKOVNÍCH PRODUKTECH A SLUŽBÁCH.....	27
3.1.1 <i>Elektronické bankovníctví</i>	28
3.1.2 <i>Úvěry</i>	31
3.1.3 <i>Bankopojišťovnictví</i>	33
4 NOVÉ TRENDY U VYBRANÝCH BANK V PRAXI.....	34
4.1 AIR BANK.....	34
4.2 ZUNO.....	35
4.3 EQUA BANK.....	36
4.4 ČESKÁ SPOŘITELNA.....	36
4.5 KOMERČNÍ BANKA.....	38
4.6 ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÍ BANKA.....	40
4.7 VLIV MALÝCH BANK.....	40
5 SHRNUTÍ.....	43
ZÁVĚR.....	45
POUŽITÁ LITERATURA.....	47
SEZNAM PŘÍLOH.....	52

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Kapitálová přiměřenost ve vybraných bankách mezi roky 2012 - 2014.....	14
Tabulka 2: Vývoj počtu bank v ČR v letech 1993 - 2014	18
Tabulka 3: Počet bank dle rozdělení podle bilanční sumy v letech 2009 - 2014	19
Tabulka 4: Vývoj elektronického bankovníctví	29
Tabulka 5: Zavedení Smartbankingu ve vybraných bankách od roku 2011	30
Tabulka 6: Vybrané spolupracující banky a pojišťovny	33

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Graf popisující strukturu finančního sektoru v ČR.....	9
Obrázek 2: Privatizace bank v ČR.....	22
Obrázek 3: Graf popisující strukturu úvěrů podle ekonomických sektorů k 31. 12. 2013.....	31
Obrázek 4: Graf zobrazující vývoj sektorové struktury úvěrového portfolia (v mld. Kč)	32
Obrázek 5: Vývoj počtu klientů Air Bank do roku 2014	34
Obrázek 6: Počet klientů u vybraných bank v letech 2012 až 2014.....	41
Obrázek 7: Ukazatelé ROA vybraných bank v letech 2008 až 2014	42

ÚVOD

V dnešní době jsou banky nedílnou součástí života téměř každého člověka. Mít založený například běžný účet je již dávno samozřejmostí a současně nezbytností. Bez bankovních produktů by si lidé často nemohli dovolit vlastní bydlení, vlastnit automobil či zhodnotit volné finanční prostředky. Banky v dnešní době hrají důležitou roli v oblasti poradenství a hospodaření s finančními prostředky. Postupem času se měnil přístup klientů k bankám a měnil se vztah mezi bankou a klientem. Bankovní soustava prošla tedy určitým vývojem. Tématem této práce je právě tento vývoj a faktory, které ho ovlivnily.

Cílem práce je analyzovat bankovní soustavu v České republice od roku 1993 po současnost se zaměřením na institucionální a legislativní hledisko. Tato práce dále analyzuje změny a nové trendy v bankovní soustavě s ohledem na produkty a služby nabízené komerčními bankami a v neposlední řadě se zaměřuje na dopad nových mezinárodních standardů bankovníctví Basel III na služby a produkty nabízené komerčními bankami.

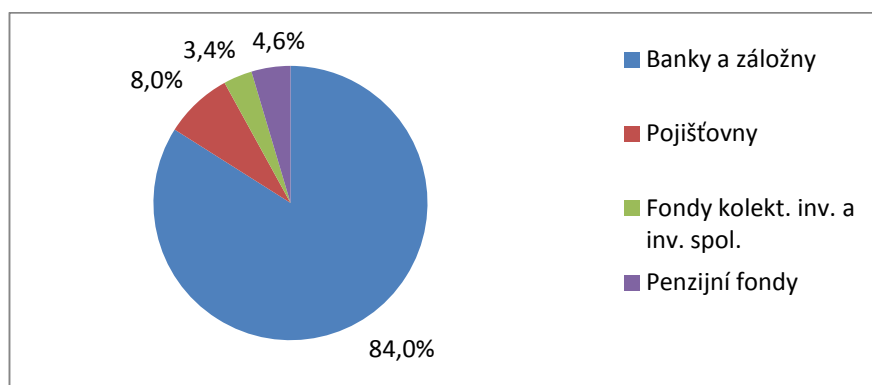
Tato bakalářská práce je rozdělena do čtyř na sebe navazujících kapitol. První kapitola představuje banky jako součást finančního systému, na toto téma navazuje regulace finančního systému a současně i bankovního systému v České republice. Z tématu regulace pak vychází regulatorní požadavky na kapitálovou přiměřenost a je analyzován dopad nových mezinárodních standardů na bankovní produkty a služby. Ve druhé kapitole je po obecném úvodu do bankovního systému představena česká bankovní soustava, její vývoj a současná struktura. Následuje legislativní ukotvení českých bank v čele Českou národní bankou, která má funkci centrální banky a rozhoduje o udělení licencí bankám k působení na českém bankovním trhu. V souvislosti s vývojem české bankovní soustavy jsou uvedeny faktory ovlivňující vývoj bankovníctví, které měly významný vliv i na české banky. Další kapitola pojednává o základních produktech a službách nabízených komerčními bankami v České republice, na které pak navazuje představení konkrétních produktových trendů a služeb jako jsou například v dnešní době tolik aktuální a využívané služby přímého bankovníctví. Čtvrtá kapitola analyzuje inovace a trendy u nabízených produktů a služeb tří malých a velkých bank a analyzuje dopad vstupu nových malých bank na český bankovní trh. Na závěr jsou shrnuty výsledky analýz provedených v průběhu bakalářské práce a nejdůležitějších zjištěných poznatků.

1 BANKY JAKO SOUČÁST FINANČNÍHO SYSTÉMU

Banky jsou nedílnou součástí finančního systému, proto jsou nejprve stručně představeny v rámci tohoto prostředí. Finanční systém podléhá regulaci a dohledu dohledového orgánu. Systém regulace se od roku 1993 významně vyvíjel, přičemž tento vývoj měl vliv i na banky. Bankovní sektor v současnosti spadá pod dohled vykonávaný Českou národní bankou. V souvislosti s vývojem regulace jsou zmíněny i nové regulatorní požadavky na kapitálovou přiměřenost bank, kterou jsou banky povinny dodržovat a jejíž ukazatel vypovídá o síle a zdraví banky.

1.1 Finanční systém

„Běžná a jednoduchá definice bank vychází z toho, že banky jsou finanční instituce, které přijímají depozita a poskytují úvěry.“[32] Banky tvoří tedy součást finančního systému. Literatura rozlišuje mezi dvěma typy finančních systémů. Systém založený na finančních trzích odpovídá silně liberalizovaným ekonomikám například v Austrálii, Velké Británii, USA. Druhý typ systému, ve kterém hlavní podíl finančního zprostředkování spočívá na bankách, typický pro ekonomiky vyznačující se určitým národohospodářským působením státu, například Německo, Rakousko, Švédsko. Tento typ systému vytváří dlouhodobé vazby mezi financovaným a financujícím subjektem. Finanční systém České republiky je tvořen několika základními segmenty. Jedná se o banky, spořitelny a úvěrní družstva, pojišťovny, investiční společnosti, investiční a podílové fondy, penzijní fondy a ostatní nebankovní finanční instituce, jak dokládá obrázek 1.[39] Ve finančním sektoru v ČR převládají jednoznačně banky, jejich podíl tvoří zhruba 84 %. Oproti tomu pojišťovny tvoří jen 8 % podílu na českém finančním sektoru, penzijní fondy 4,6 % a fondy kolektivního investování a investiční společnosti 3,4 %.

Obrázek 1: Graf popisující strukturu finančního sektoru v ČR

Zdroj:[44]

1.2 Regulace finančního systému

Regulatorní a dohledové instituce jsou významným prvkem každého finančního systému, jejich úkolem je pečovat o stabilitu systému a dotvářet tak jeho podobu. Z počátku bylo jediným orgánem dozoru Ministerstvo financí. V průběhu 90. let docházelo ke změně v přístupu k regulaci a dohledu. Postupně se prosazovala sektorová organizace dohledu, v rámci centrální banky byl vyčleněn úsek bankovního dohledu, osamostatnila se dozorová činnost v rámci Ministerstva financí, v roce 1996 vznikl Úřad pro dohled nad družstevními záložnami a v roce 1998 vznikla Komise pro cenné papíry. Dohled v českém finančním prostoru byl tedy vykonáván čtyřmi institucemi.[33]

Kromě dohledu České národní banky spadaly banky zároveň do sféry dohledu Komise pro cenné papíry díky licenci obchodníka s cennými papíry. Banky s licencí pro poskytování hypotečních úvěrů podléhaly regulaci Ministerstva financí. Všechny subjekty pohybující se v prostoru finančních trhů podléhaly Finančnímu analytickému útvaru Ministerstva financí, který byl a dodnes je vybaven pravomocemi v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Pro plynulejší a přehlednější regulaci bylo nutné sektorově rozdělený dohled integrovat do jedné instituce. Na základě přijetí zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem byl dohled nad českým finančním trhem integrován 1. 4. 2006 do České národní banky.[39]

Novým důležitým institucionálním prvkem v dohledové struktuře se v roce 2006 stal Výbor pro finanční trh, který měl za úkol jako poradní orgán bankovní rady ČNB přispět k vyšší transparentnosti a zodpovědnosti dohledu. V roce 2013 byl tento poradní orgán bankovní rady pro svůj poměrně nízký přínos zrušen novelou zákona č. 6/1993 Sb. o České národní bance.[34]

1.3 Kapitálová přiměřenost

Mezi základní povinnosti bank patří dodržování přiměřenosti kapitálu a likvidity, dodržování pravidel úvěrové angažovanosti, poskytování stanovených informací a respektování pravidel ochrany před nelegálními praktikami.

Kapitál banky je považován za nejvhodnější zdroj ke krytí ztrát, resp. zdroj ochrany banky před insolvenčí, proto se mu věnuje mimořádná pozornost v rámci bankovní regulace. Dále slouží jako jeden ze zdrojů financování aktiv. Pro posouzení síly a zdraví banky slouží

ukazatel kapitálové přiměřenosti. Dlouhodobé a výrazné neplnění kapitálové přiměřenosti by mělo vést k odebrání licence příslušné banky.[41]

“Kapitálová přiměřenost představuje pro banky povinnost udržovat určitou minimální výši kapitálu vzhledem k objemu a rizikovosti svých aktiv.” [20] Již v roce 1988 vydal Basilejský výbor pro bankovní dohled pravidla kapitálové přiměřenosti pod označením Basel I.[20]

V České republice jsou pravidla kapitálové přiměřenosti jedním ze základních nástrojů regulace. V roce 1992 Česká národní banka (dále jen ČNB) nařídila bankám, aby podíl jejich kapitálu k rizikově váženým aktivům činil do konce roku 1993 6,25 % a do roku 1996 dosáhl 8 %. Z hlediska českých bank se jednalo o tvrdé opatření, protože většina českých bank tento ukazatel kapitálové přiměřenosti nesledovala a ukázalo se, že jejich kapitálová přiměřenost je velice nízká.

Na konci roku 1999 všechny banky splňovaly minimální limit kapitálové přiměřenosti a pouze 4 banky vykazovaly kapitálovou přiměřenost nižší než 10 %. Nejvyšší počet bank byl ve skupině s kapitálovou přiměřeností mezi 15 – 20 %, přičemž v předcházejících letech se nejvíce bank nacházelo v intervalu 8 – 12 %.

Kapitálová přiměřenost zahrnovala do konce března 2000 pouze úvěrové riziko, které je spojeno s pravděpodobností ztráty z důvodu nesplnění závazku dlužníka. Nové opatření ČNB zahrnuje do minimálně stanoveného limitu 8 % kapitálový požadavek kryjící kromě úvěrového rizika také tržní riziko, představující pravděpodobnost ztrát v důsledku pohybu tržních cen.[33]

1.3.1 Basel II

V roce 2007 vstoupila v platnost nová pravidla Basel II vydaná Basilejským výborem pro bankovní dohled, kterými byl ukazatel rozšířen o operační riziko. Toto riziko je spojeno s vnitřními procesy banky a vnějšími faktory. Minimální výše poměru stále činí 8 %. Pravidla Basel II se odrazila jak v direktivách EU, tak ve vyhlášce ČNB č. 123/2007 Sb., ve znění vyhlášky č. 282/2008 Sb.

Ukazatel je definován jako poměr kapitálu banky k rizikově váženým aktivům (RVA), úvěrovým ekvivalentům podrozvahových položek (EPP), tržnímu riziku (TR) a operačnímu riziku (OR). Výpočet kapitálové přiměřenosti zobrazuje následující vzorec (1). Za riziková aktiva se považují veškerá aktiva bez státních cenných papírů a hotovosti, za sekundární riziková aktiva pak všechna aktiva bez úvěrů krytých prvotřídními hmotnými a nehmotnými jistinami, úvěrů zaručených vládou, státních cenných papírů a hotovosti. Čítec ukazatele

kapitálové přiměřenosti se skládá z vlastního kapitálu (Tier 1), dodatkového kapitálu (Tier 2) a krátkodobého podřízeného dluhu (Tier 3).[41]

$$\frac{\text{Tier1}+\text{Tier2}+\text{Tier3}}{\text{RVA}+\text{EPP}+\text{TR}+\text{OR}} \geq 8\% \quad (1)$$

kde: Tier 1 je původní kapitál;
Tier 2 dodatkový kapitál;
Tier 3 krátkodobý podřízený dluh;
RVA rizikově vážená aktiva;
EPP úvěrové ekvivalenty podrozvahových položek;
TR tržní riziko;
OP operační riziko.

1.3.2 Basel III

Basilejský výbor pro bankovní dohled stanovil jako reakci na finanční krizi z roku 2008 nová pravidla, Basel III, která mají vést k posílení regulace, dohledu a řízení rizik. Nová opatření by měla pomoci posílit odolnost a spolehlivost bankovního sektoru a dále by měly značně snížit riziko výskytu další finanční krize. Nová pravidla se postupně zavádějí od roku 2013 do roku 2019. Hlavní cíle, které Basel III sleduje, jsou následující:[29]

- Zlepšit schopnosti bankovního sektoru absorbovat šoky v případě finančních a ekonomických problémů.
- Zlepšit řízení rizik.
- Posílit transparentnost zveřejňování informací týkajících se bank a bankovního prostředí.

Basel III oproti Basel II zahrnuje následující nové oblasti:

- 1) Zvýšení kvality kapitálu. Regulační kapitál by měl zahrnovat složky Tier 1 a Tier 2. Požadavek na zvýšení kvality se projeví zpřísněnými požadavky na kapitál Tier 1, Tier 2 bude zjednodušen a jeho podkategorie zrušeny a kapitál Tier 3 bude vyloučen. Tier 1 má zajistit absorpci ztrát v případě pokračující aktivity bank a má napomáhat předcházet insolvenční. Tento kapitál se skládá z vlastního kapitálu a dodatečného kapitálu, který by měl vždy být k dispozici a měl by účinně absorbovat ztráty při pokračování činnosti banky. Kapitál Tier 2 má absorbovat ztráty v případě ukončení

aktivity banky a pomáhat tak zajistit vyplacení přednostních věřitelů a vkladatelů v případě likvidace banky.[29]

- 2) Bezpečnostní a proticyklický polštář. Požadavky na plnění kapitálových polštářů budou nad 8 % kapitálové přiměřenosti. Proticyklický polštář by měl zajistit zpomalení úvěrové expanze v dobách ekonomického rozvoje a zpomalení poklesu úvěrování v době ekonomické recese. Tento polštář je v režii národního regulátora, který určuje, jestli ho v době ekonomického růstu a úvěrové expanze zavede či nikoliv.

Bezpečnostní polštář musí být tvořen vždy mimo krizová období. Tento kapitál je tvořen nad rámec 8 % minimálních kapitálových požadavků, aby v době krize nepoklesl pod požadovanou úroveň, k čemuž právě docházelo ve finanční krizi v roce 2008.[46]

- 3) Likvidita bank. Aby byly banky schopny správně pracovat, monitorovat a také řídit riziko likvidity, byly připraveny dva regulační standardy pro likvidní riziko. První standard, poměr krytí likvidity (LRC), má za cíl, aby banky dokázaly pomocí vysoce kvalitních zdrojů likvidity zvládat mimořádně problematické situace po dobu jednoho měsíce. Druhý poměr stabilního financování (NSFR) vznikl s cílem podpořit v delším časovém horizontu odolnost banky z hlediska dostatečného množství zdrojů, aby banky dokázaly generovat dostatečné a stabilní prostředky pro financování svých aktivit. Ukazatele likvidity mají být monitorovány od roku 2013 a konečná platnost sledování je plánovaná na rok 2018.[29]
- 4) Pákový poměr. Jedná se o doplňkový ukazatel a jeho účelem je zamezit extrémnímu nárůstu bilance a podrozvahy banky. Pákový poměr má být monitorován v letech 2013 – 2017, od roku 2018 by měl začít platit povinně.[46]

Dopady nových opatření

V rámci nové regulace kapitálu banky, kde je kladen především důraz na vyšší kvalitu vlastního kapitálu banky, lze konstatovat, že vzhledem ke konzervativním charakteristikám českého bankovního systému a konzervativnímu přístupu ČNB, by dopad na kapitál banky nemusel být téměř žádný. Regulační kapitál českých bank je tvořen převážně vlastním kapitálem v dostatečném množství.

Naopak u tvorby proticyklického polštáře lze očekávat teoretický negativní dopad. Pokud budou banky nuceny zadržovat další zdroje, může to vést ke snížení jejich ziskovosti. A jedním ze způsobů, jak udržet ziskovost, je zvýšení cen za služby a produkty bank.[29]

S požadavky na dodržování likvidity, respektive ukazatele LCR by také neměl být problém. ČNB testovala plnění tohoto ukazatele na 16 bankách a ukázalo se, že většina testovaných bank tento požadavek nyní plní nad jeho rámec. Jisté problémy lze očekávat z udržování ukazatele NSFR, kdy hrozí přesun nákladů na klienty banky, tedy zdražení využívání financování, omezení úvěrování či zkrácení doby úvěrování. Omezení úvěrování souvisí s větší obezřetností bank při poskytování úvěrů a také s vyššími požadavky bank na bonitu klienta.[46]

V případě zavedení ukazatele pákového poměru převládá názor, že by to na aktivitě českých bank nemělo zásadně projevit. Určitý dopad by tento ukazatel mohl spíše mít na stavební spořitelny či hypoteční banky.[29]

České banky dlouhodobě splňují požadavky kapitálové přiměřenosti, jak dokládá tabulka 1 kapitálové přiměřenosti tří největších bank v ČR, a podle výzkumu ČNB plní nové požadavky platné od roku 2019 již nyní. Proto je pravděpodobné, že dopad nových standardů Basel III nebude mít negativní vliv na produkty a služby nabízené komerčními bankami.

Tabulka 1: Kapitálová přiměřenost ve vybraných bankách mezi roky 2012 - 2014

Kapitálová přiměřenost			
	2012	2013	2014
Česká spořitelna	16,00%	17,70%	17,70%
Komerční banka	14,70%	15,80%	16,40%
ČSOB	15,20%	15,60%	17,50%

Zdroj: upraveno podle:[7],[8],[22]

2 BANKOVNÍ SOUSTAVA

Aby bylo možné se konkrétněji zabývat bankovní soustavou v České republice, je nejdříve nutné vysvětlit základní charakteristiky bankovní soustavy, jako jsou formy uspořádání a systémy bankovníctví. Na tuto charakteristiku poté navazuje představení a vývoj českého bankovníctví. Značný vliv na vývoj světového bankovníctví měly i určité faktory či trendy, které ovlivnily vývoj také českého bankovníctví.

2.1 Formy uspořádání bankovního soustavy

Bankovní soustavu lze chápat jako souhrn prvků působících v určité době v dané zemi a souhrn vztahů, které se utvářejí nejen mezi nimi navzájem, ale také mezi nimi a subjekty vnějšího prostředí.[5] Při definování základních modelových variant bankovních soustav se obvykle vychází ze dvou pohledů.

První zohledňuje kvalitu vztahů mezi jednotlivými prvky systému a rozlišuje mezi jednostupňovým a dvoustupňovým modelem bankovní soustavy. Základ jednostupňového systému (banka \Rightarrow klient) tvoří plně univerzální banky, které mohou provádět veškeré bankovní obchody. Až do konce 80. let 20. století existovaly jednostupňové systémy ve většině centrálně plánovaných ekonomik. V centrálně plánovaných ekonomikách nebyl hlavním cílem činnosti zisk, ale splnění ukazatelů zadaných plánem.[41] Chybí zde institucionálně oddělená centrální banka se standardními makroekonomickými funkcemi. Tento systém fungoval v počátku rozvoje bankovníctví a prakticky končí se vznikem centrálních bank.[11]

Oproti tomu dvoustupňový systém (centrální banka \Rightarrow banka \Rightarrow klient) se liší přítomností centrální banky. V tomto systému je funkčně odděleno centrální a obchodní bankovníctví. Centrální banka až na výjimky neprovádí činnosti, které spadají do oblasti působení obchodních a dalších bank.[41] Za hlavní cíl centrální banky se považuje dosahování měnové či cenové stability, zatímco komerční banky provádějí svou činnost na ziskovém principu. V dnešní době mají všechny rozvinuté bankovní systémy dvoustupňový bankovní systém.[11]

Druhý pohled na modelové formy bankovních soustav rozlišuje komerční a investiční bankovníctví. Náplní komerčního bankovníctví jsou především obchody na vlastní účet a riziko banky, zatímco investiční bankovníctví provádí zejména zprostředkovatelské operace prováděné na účet zákazníka. Mezi aktivity charakteristické pro komerční bankovníctví patří přijímání vkladů, poskytování úvěrů, realizace platebního styku, kdežto aktivity investičního

bankovníctví jsou obchody s investičními instrumenty, emisní obchody, depotní obchody a majetková správa.[39]

Podle druhého přístupu k typizaci bankovní soustavy lze vymezit dvě základní varianty modelového uspořádání vztahů mezi komerčním a investičním bankovníctvím.

2.1.1 Systémy odděleného a univerzálního bankovníctví

Podstatou odděleného bankovníctví je institucionální oddělení komerčního a investičního bankovníctví. Cílem je pak omezení potenciálního konfliktu zájmů plynoucího z angažovanosti subjektu v obou oblastech bankovních aktivit. Jako příklad odděleného bankovníctví se někdy uvádí USA či Japonsko, avšak v současné době se ve striktní podobě nevyskytuje v žádné vyspělé zemi.[39]

Univerzální bankovníctví tvoří na jedné straně centrální banka se svými specifickými úkoly a na straně druhé síť univerzálních bank, které mohou provádět téměř všechny bankovní činnosti kromě emise bankovek. V rámci univerzální bankovní soustavy mohou banky provádět komerční i investiční činnosti. Tento systém je v současné době aplikován v zemích Evropské unie a dále v anglosaských zemích. V případě provádění jen investičních nebo naopak jen komerčních činností jsou banky méně konkurenceschopné vůči bankám univerzálním.[5] Výhodou tohoto systému je možnost využití informací o klientech a umožňuje bankám prodávat více služeb pod jednou střešou. Naopak hlavní nevýhodou je koncentrace hospodářské moci v několika bankovních institucích, které drží akcie podniků, kterým také poskytují úvěry a upisují jejich dluhopisy.[17]

2.2 Český bankovní systém

„Český bankovní systém lze označit jako dvoustupňový systém univerzálního bankovníctví se specializovaným druhem bank.“[11] Patří mezi ně stavební spořitelny, hypoteční banky, spořitelny a úvěrní družstva a další specializované banky.

Kromě stavebních spořitelen a hypotečních bank patří mezi specializované banky Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB) a Česká exportní banka. ČMZRB zahájila svoji činnost v roce 1992, jejím akcionářem je Česká republika, jejím posláním je podpora malého a středního podnikání. V roce 1995 zahájila činnost Česká exportní banka s cílem státní podpory vývozu. Do roku 2001 působila na území České republiky specializovaná banka s názvem Konsolidační banka. Tato banka plnila významnou roli, když

na ni přecházely nedobytné úvěry komerčních bank. V roce 2001 ale svou činnost ukončila a stala se nebankovním subjektem.[19]

Označením subjektů české bankovní soustavy jako české banky se akcentuje jejich příslušnost k určitému teritoriu, nikoliv původ kapitálu, se kterým pracují. Po privatizaci zřetelně dominuje ve skupině velkých bank zahraniční kapitál a významnou pozici zastává i ve skupině malých a středních bank.[39]

Bankovní prostředí v České republice je zásadním způsobem určováno členstvím v Evropské unii. Legislativa v oblasti bankovníctví podléhá harmonizaci, která je v podmínkách jednotné bankovní licence považována za nezbytnou. Jestliže banka na základě licence získané v jednom členském státě Evropské unie může provozovat svoji činnost po celé Unii, pak není možné, aby podmínky pro získání licence byly v jednotlivých zemích odlišné.[11]

V České republice je základním právním dokumentem zákon o bankách upravující podmínky pro vznik, činnost a zánik banky. Bankovní prostředí je významně ovlivňováno Českou národní bankou, která vystupuje v pozici vrcholného subjektu měnové politiky, regulátora a také supervizora bank. Její pravomoci upravuje zákon o ČNB. Činnost stavebních spořitelů jako segmentu specializovaného bankovníctví upravuje zákon o stavebním spoření.[20]

2.3 Struktura českého bankovního systému

Současná struktura českého bankovního systému se vytvářela postupně po roce 1990. Počátek tohoto období je charakterizován dynamickým nárůstem počtu bank, avšak ve druhé polovině 90. let docházelo k zániku řady bank a postupnému poklesu počtu činných bank.[11]

Do konce roku 2014 působilo na území České republiky celkem 45 bank. V tabulce 2 je ukázáno, jak se počet bank v ČR měnil od roku 1993, po vstupu do EU v roce 2004 až do konce roku 2014. V údajích není zahrnuta Česká národní banka. Od roku 1993 se počet bank zvyšoval, avšak následné výrazné zpomalení růstu počtu bank od roku 1995 bylo způsobeno regulativními opatřeními centrální banky. Byly totiž zpřísněny požadavky na kapitál a zvláště požadavky na udělení licence.[32] Od roku 2005 počet opět narůstal, poté stagnoval a v roce 2014 se opět navýšil o pobočku banky Ferratum Bank, která se zaměřuje na poskytování mikropůjček do 10 000 korun.[24]

Tabulka 2: Vývoj počtu bank v ČR v letech 1993 - 2014

Rok	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2014
Banky celkem	52	55	50	42	38	35	36	37	39	44	44	45
Banky	40	39	35	26	23	20	19	17	16	18	18	18
Pobočky zahraničních bank	7	10	9	10	9	9	11	14	18	21	21	22
Stavební spořitelny	5	6	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5

Zdroj: upraveno podle [32]a [47]

Banky se člení podle výše bilanční sumy, která vyjadřuje součet aktiv nebo pasiv banky, samostatně jsou vyčleňovány pobočky zahraničních bank a stavební spořitelny. Český bankovní systém se rozděluje na následující subjekty:[45]

- velké banky – bilanční suma nad 250 mld. Kč. Skupinu 4 velkých bank tvoří Česká spořitelna, Československá obchodní banka, Komerční banka a UniCredit Bank Czech Republic.
- střední banky – bilanční suma 50 – 250 mld. Kč. Do této skupiny patří například Raiffeisenbank, GE Money Bank, Air Bank a Volksbank CZ.
- malé banky – bilanční suma nižší než 50 mld. Kč. Mezi malé banky spadají Expobank, Zuno, Oberbank, Fio banka, Equa bank a Evropsko-ruská banka.
- pobočky zahraničních bank – například Sociétés Générale, LBBW, Sberbank, Erste či Citigroup.
- stavební spořitelny – mezi aktuálně působící stavební spořitelny v České republice patří Raiffeisen stavební spořitelna, Stavební spořitelna České spořitelny, Wüstenrot – stavební spořitelna, Českomoravská stavební spořitelna, Modrá pyramida stavební spořitelna.

Struktura českého bankovního sektoru se dlouhodobě příliš nemění, což dokládá i tabulka 3, kde je ukázán vývoj bank rozdělených podle bilanční sumy od roku 2009. K datu 31. 12. 2014 zahrnoval bankovní sektor čtyři velké banky, osm středních bank, šest malých bank, 22 poboček zahraničních bank a pět stavebních spořitel. Podle Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem z roku 2013 tvoří rozhodující část tuzemského bankovního sektoru již několik let skupina čtyř velkých bank, jejichž podíl na aktivech celého bankovního sektoru přesáhl 58 %.[48]

Tabulka 3: Počet bank dle rozdělení podle bilanční sumy v letech 2009 - 2014

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Velké banky	4	4	4	4	4	4
Střední banky	4	4	6	8	8	8
Malé banky	8	9	8	6	6	6

Zdroj: upraveno podle [47]

2.4 Zákon o bankách

Zákon o bankách (č. 21/ 1992 Sb.) vymezuje základní legislativní rámec pro podnikání bank a poboček zahraničních bank v České republice a jeho principy vychází ze Směrnice Evropské unie pro oblast bankovníctví.[11]

Během své existence prošel zákon o bankách již několika desítkami novelizací, poslední novela tohoto zákona je účinná od 1. 1. 2015. Určující význam měly zejména následující novely:[39]

- zákon č. 156/1994 Sb., který do systému zakomponoval pojištění depozit.
- Malá novela (zákon č. 16/1998 Sb.) a Velká novela (zákon č. 165/1998 Sb.), které reagovaly na transformaci ekonomiky a již měly evropský harmonizační efekt.
- zákon č. 126/2002 Sb., umožnil v České republice působit bankovním subjektům na základě tzv. evropského pasu.
- zákon č. 287/2009 Sb., doplnil právní rámec v případě, kdy se jedna nebo i více bank dostanou do vážných problémů (likvidita, kapitálová přiměřenost apod.)[36]
- zákon č. 458/2011 Sb., (účinný od 1. 1. 2015) harmonizoval úroveň ochrany vkladatelů a zajistil stejnou míru stability systémů pojištění vkladů ve všech členských státech Evropské unie.[26]

Zákonem o bankách se řídí, jak banky se sídlem na území České republiky, zahraniční banky působící na území ČR, tak i organizační složky tuzemských bank působících v zahraničí a dále i pobočky zahraničních bank působících v tuzemsku. Zákon poskytuje přesnou definici bankovního subjektu a dále obsahuje i výčet dalších aktivit, které je banka oprávněna vykonávat, jestliže je má povolené udělenou licenci.[39]

Rozhodující činností komerčních bank je shromažďování volných finančních zdrojů a jejich zapůjčování. Tyto transakce musí přinést bance zisk a klientům zhodnocení vkladů. Obchodně podnikatelské aktivity banky tedy tvoří 3 základní skupiny: pasivní, aktivní a ostatní operace. K pasivním operacím v komerčních bankách patří přijímání vkladů od klientů

ve formě depozit a hlavní formou aktivních operací je poskytování úvěrů. Do ostatních operací patří bilanční i mimobilanční aktivity, služby investičního bankovníctví, záruk a poradenství.[33]

V České republice je jediná zákonem povolená právní forma banky akciová společnost. Banka jako akciová společnost musí být zapsána v obchodním rejstříku a výpis z obchodního rejstříku je uložen u České národní banky. Banka musí mít základní kapitál minimálně ve výši 500 mil. Kč. Banka odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem, při čemž akcionáři za závazky banky neručí. Dále banka jako akciová společnost musí mít ustanoveny základní orgány společnosti:[20]

- valná hromada – nejvyšší orgán banky, rozhoduje o všech zásadních otázkách (zrušení, fúzování, snížení či zvýšení základního kapitálu banky apod.)
- představenstvo – statutární orgán banky, řídí činnost banky a odpovídá za ni v rozsahu svěřených pravomocí.
- dozorčí rada – dohlíží na podnikatelskou činnost banky a na výkon působnosti představenstva, předkládá výsledky své kontrolní činnosti valné hromadě.

Realizaci bankovních aktivit umožňuje získání bankovní licence od regulátora. Její udělení je nezbytnou podmínkou pro zahájení bankovního podnikání. Je to dokument pozitivně vyjmenovávající činnosti, které banka smí vykonávat. Licenci uděluje Česká národní banka a není možné ji převádět na jinou osobu. Banka smí vykonávat jen ty podnikatelské činnosti, které má povoleny v udělené licenci.[20]

2.4.1 Jednotná bankovní licence

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie je uplatňován princip takzvané jednotné licence. Jednotná licence dává držiteli právo, aby svoji činnost vykonával vedle svého domovského státu také na území jiného členského státu Evropské unie. Činnost banky s touto licencí na území hostitelského státu podléhá orgánu dozoru domovského státu. Příslušný orgán dohledu hostitelského státu přitom kontroluje dodržování podmínek, které jsou vymezeny jeho právními předpisy.

Pro obdržení jednotné bankovní licence musí banka splnit současně několik podmínek, z nichž nejvýznamnější je vlastnictví této banky alespoň z 90 % jinou bankou nebo bankami a ručitelský závazek mateřské banky nebo bank za její závazky (a to se souhlasem domovského orgánu dohledu). Mezi další podmínky obdržení licence patří, že banka musí mít sídlo na území členského státu, musí mít licenci od příslušného orgánu domovského státu, musí být

dohlížena orgánem dozoru domovského státu a splnit oznamovací postup stanovený právem Evropské unie.[19]

2.5 Česká národní banka

Po rozdělení Československa došlo k rozdělení Státní banky československé a 1. 1. 1993 vznikla na našem území Česká národní banka. Její povinnosti, práva, organizační struktura, měnová politika, bankovní dohled, rámec i cíle činnosti a další činnosti jsou upraveny zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Dále je zřízena Ústavou České republiky, která ČNB charakterizuje jako ústřední banku státu s hlavním cílem pečovat o cenovou stabilitu.[41]

ČNB je od 1. 5. 2004 součástí Evropského systému centrálních bank, podílí se na plnění jeho cílů a úkolů a guvernér ČNB je členem Generální rady Evropské centrální banky. ČNB je součástí Evropského systému dohledu nad finančními trhy a spolupracuje s Evropskou radou pro systémová rizika a evropskými orgány dohledu nad finančními trhy.[28]

Nejvyšším řídicím orgánem je bankovní rada, která určuje měnovou politiku, nástroje pro její uskutečňování a rozhoduje o opatřeních v oblasti dohledu nad finančním trhem. Bankovní radu tvoří sedm členů, jsou to guvernér ČNB, dva viceguvernéři a čtyři členové bankovní rady. Všechny členy jmenuje i odvolává prezident republiky, při čemž jmenování mohou být nejvýše na dvě šestiletá období. Členství v bankovní radě je neslučitelné s funkcí člena vlády a poslance i s členstvím ve vrcholných orgánech jiných bank a podnikatelských subjektů.[35]

Česká národní banka je právnickou osobou, která má postavení veřejnoprávního subjektu se sídlem v Praze. Mezi její hlavní funkce s cílem zajistit cenovou stabilitu, patří:[35]

- definovat a provádět měnovou politiku
- zajišťovat hladké fungování platebních systémů
- držet a spravovat devizové rezervy
- provádět devizové operace
- provádět bankovní operace a bankovní služby pro stát i komerční banky
- vydávat bankovní licence

2.6 Trendy ve vývoji bankovníctví

České bankovníctví prochází od roku 1993 vývojem, který byl nejprve ovlivněn vlnami kupónové privatizace, díky které jsou banky v České republice tvořeny převážně zahraničním kapitálem. Další faktor, konsolidace, měla dopad na české banky ve formě fúzí a akvizic a

také vznikem finančních konglomerátů. Změny vztahů mezi bankou a klientem ovlivnil faktor konvergence v produktové oblasti a přinesla do bankovníctví klientskou reorientaci.

2.6.1 Privatizace bank

Kvůli velkému množství firem bylo velké rozpětí privatizačního programu rozděleno na 2 vlny. První vlna byla od dubna roku 1992 do května roku 1993. Druhá vlna pokračovala od roku 1993 do roku 1995.[16]

Kupónovou privatizací byly částečně privatizovány Česká státní spořitelna a Investiční banka, která v prosinci 1993 převzala Poštovní banku, avšak se stále významnou účastí státu. Stát si udržel majoritní podíl i v Československé obchodní bance a také ve zbylých 3 velkých bankách. Postupně se ale stát musel svého podílu ve velkých bankách vzdát.[41]

Poslední banka se státním podílem, Komerční banka, byla privatizována až v roce 2001 francouzskou Sociétés Générale.

Obrázek 2 zobrazuje bližší údaje o privatizovaných bankách, prodávaný státní podíl, cenu, datum a nabyvatele státního podílu.

BANKY	Prodáváný státní podíl	Cena (mld.Kč)	Datum smlouvy	Nabyvatel státního podílu
Investiční a Poštovní banka	36,0%	3,0	8.3.1998	Nomura International (Japonsko)
Československá obchodní banka	65,7%	40,0	24.6.1999	KBC Bank (Belgie)
Česká spořitelna	52,0%	19,4	1.3.2000	Erste Bank (Rakousko)
Komerční banka	60,0%	40,2	12.7.2001	Sociétés Générale (Francie)

Obrázek 2: Privatizace bank v ČR

Zdroj:[41]

Privatizační strategie v České republice zahrnovala především prodej bank zahraničním strategickým investorům. Docházelo tak k růstu podílu zahraničních bank na aktivech i základním jmění bankovního sektoru. Bankovní sektor tedy zahrnuje díky privatizaci kromě domácích bank i banky zahraniční a pobočky zahraničních bank a banky malé i velké.[32]

2.6.2 Konsolidace

Podstatou konsolidace je snižování počtu bankovních (finančních) institucí se současným zvyšováním jejich průměrné velikosti. Prosazuje se prostřednictvím akvizic a fúzí. Konsolidační pohyb je patrný zejména v obdobích vzestupné fáze ekonomického růstu a naopak v obdobích poklesu ustupuje do pozadí. V novodobém českém bankovníctví se tento trend projevuje spíše nápravnými postupy, například spojení ČSOB s kolabující IPB či sloučením problémových malých bank jako tomu bylo v roce 1996, kdy se Foresbanka a Ekoagrobanka sloučily s Union bankou. Dále v roce 2007 proběhlo sloučení HVB Bank a Živnostenské banky, kdy vznikla nástupnická banka UniCredit Bank Czech Republic.[39] V následujícím roce proběhla fúze mezi Raiffeisenbank a eBankou a na trhu nadále působí pouze Raiffeisenbank.[49]

Konsolidace bankovních trhů mimo jiné navádí regulátory ke sjednocování pravidel regulace v mezinárodním měřítku a k vytváření jednotného institucionálního dohledu nad finančními trhy. Dále s konsolidací bankovního trhu úzce souvisí transformace poboček, která je způsobena tlaky na zvyšování efektivnosti bankovního podnikání.[20]

Přesto, že se někteří bankéři domnívali, že díky rostoucímu významu přímého bankovníctví bude klesat význam bankovních poboček, přímý kontakt se zákazníkem je stále klíčový. Místo snižování významu poboček se mění účel jejich využití. Četnost využívání přímého bankovníctví rok od roku stoupá, proto se bankovní pobočky zaměřují na náročnější služby, například hypotéky, odborné poradenství či osobní finanční plánování.[30]

V souvislosti s fúzemi a akvizicemi lze zmínit vznik finančních konglomerátů neboli konsolidovaných celků. Finanční konglomerát lze definovat jako: „*jakoukoliv skupinu společností pod společnou kontrolou, jejíž výhradní nebo převažující činnosti spočívají v poskytování služeb nejméně ve dvou finančních sektorech*“.[40] V České republice působí několik finančních konglomerátů, ale pouze jeden má regulatorní příslušnost v České republice a je dohlížen Českou národní bankou, a tím je skupina PPF. Další subjekty českého finančního trhu jsou členy finančních konglomerátů, které ale podléhají hlavnímu dohledu regulátorů jiných států. Jedná se o skupiny BNP Paribas, Societe Generale, Generali, AXA a RZB – UNIQA.[3]

2.6.3 Konvergence v produktové oblasti

Konvergence v produktové oblasti znamená, že dochází ke spojování prodeje bankovních produktů a služeb s produkty a službami jiných finančních zprostředkovatelů či se službami

nefinančního charakteru. Jedna z využívaných forem konvergence je například křížový prodej a tvorba produktových balíčků.

Na současném trhu mizí striktní produktová specializace finančních zprostředkovatelů (bank) a rozdíly mezi finančními službami jednotlivých finančních institucí jsou méně zjevné. Motivací se tak stává komplexní nabídka finančních služeb podle požadavků jednotlivých klientských segmentů a je to podpořeno využíváním nových komunikačních technologií.[20]

Východiskem pro vztah mezi bankou a klientem byl dříve pouze produkt, oproti tomu v současnosti se veškeré aktivity moderních bank odvozují od podrobné analýzy potřeb stávajícího i potenciálního zákazníka. Orientace banky se tak mění z produktové na klientskou. Klientská reorientace přinesla do bankovníctví využití metod nazvaných customer relationship management (CRM). Jedná se o podnikatelskou strategii založenou na porozumění zákazníkům a predikci zákaznickových potřeb.

První náznaky tohoto trendu lze v českém bankovníctví zachytit od konce 90. let. V současnosti se projevuje například v segmentaci klientely, která se dělí na:

- drobnou klientelu – retailový segment, který rozlišuje mezi klientem tradičním, smluvně orientovaným a individualistickým.
- malé a střední podniky – segment SME.
- velké firmy – korporátní segment.
- stát a obce
- finanční instituce

V souvislosti s orientací banky roste význam reklamy v bankovníctví, kdy úkolem není pouze upoutat pozornost a zaujmout potenciálního klienta, ale zároveň poskytnout základní informace o bankovním produktu. Reklama má vytvářet v klientovi potřebu určitého produktu, který se pro něj má stát nepostradatelným.[39]

3 BANKOVNÍ PRODUKTY A SLUŽBY

Vývoj bankovní soustavy je spjat s vývojem nabízených bankovních produktů a služeb. Banky nabízí velice širokou škálu bankovních produktů, proto jsem se zaměřila na vybrané základní produkty a služby komerčních bank. Tyto vybrané produkty tvoří základ, na který pak navazuje tematika trendů a novinek v oblasti poskytovaných bankovních služeb.

Běžný účet

Základním bankovním produktem je běžný účet. Založení běžného účtu je základem vzájemných vztahů mezi bankou a klientem a umožňuje nabídnout klientovi další produkty, které jsou na běžný účet navázány. Účelem běžného účtu je mít prostředky kdykoliv k dispozici, především k realizaci platebního styku a to jak hotovostního tak také bezhotovostního. Běžný účet je určený pro fyzické osoby, právnické osoby i pro podnikatele. Vedení běžného účtu je možné v českých korunách nebo v cizí měně. K otevření účtu dochází na základě smlouvy, kde se banka zavazuje přijímat vklady a platby a provádět z něho výplaty a platby. Po podpisu smlouvy se klient stává majitelem účtu, jedinou osobou, která má právo disponovat s účtem. Ve smlouvě může být dohodnuto, že v případě nedostatku volných prostředků banka poskytne klientovi úvěr na tento účet. Jedná o takzvaný kontokorent, tedy debet na běžném účtu.[19]

Prostředky na běžném účtu bývají většinou úročeny, ale úroková míra bývá zpravidla velmi nízká. Za vedení účtu a provádění platebních operací si banky účtují poplatky a provize. Tyto poplatky jsou banky povinny zveřejnit v sazebníku. Klient může disponovat prostředky na běžném účtu různým způsobem. Jedná se o hotovostní vklady a výběry v pobočce banky, platebními příkazy k bezhotovostnímu zúčtování, provádět platby platební kartou nebo šekem či provádět platby přes přímé bankovníctví.[11]

Platební produkty

Mezi platební produkty patří platební karty, příkazy k úhradě, příkaz k inkasu, elektronické platební prostředky a dokumentární akreditiv. V současné době se stále častěji využívá bezhotovostní platební styk.

Příkaz k úhradě je platební příkaz vystaven majitelem účtu a může být podle počtu realizovaných plateb jednotlivý nebo hromadný, podle četnosti platby pak jednorázový nebo trvalý příkaz. Oproti tomu příkaz k inkasu vychází z příkazu příjemce platby.

Dokumentární akreditiv se používá především v zahraničním obchodě, ale banky nabízejí také tuzemský. Je využíván k přesunu vysokých částek mezi podnikatelskými subjekty spjatými obchodními vztahy.[39]

Platební karty představují jeden z nejčastěji používaných platebních prostředků. Platební karty jsou prostředkem vzdáleného přístupu k účtu klienta, používaným dnes v rámci moderního elektronického bankovníctví. Platební karty lze použít k výběru hotovosti v bankomatech, v obchodech (cash back). Nejčastější využití je při realizaci bezkontaktního placení.

Elektronické platební prostředky jsou prostředky vzdáleného přístupu k peněžní hodnotě, při jehož využívání je požadována identifikace držitele osobním identifikačním číslem nebo jiným způsobem. Patří sem platební karty a aplikace elektronického bankovníctví.[32]

Depozitní produkty

Aktivity spojené s depozitními produkty jsou pro banku součástí tzv. pasivních operací, při nichž shromažďuje zdroje vhodné k aktivnímu využití. Depozitní produkt je pro klienta jednou z nabízených možností k investování relativně volných peněžních prostředků. Depozita dělíme na běžné vklady, úsporná depozita a termínovaná depozita. U depozitních produktů musí být sjednaný úrok, úroková sazba je smluvně stanovena buď fixní, nebo proměnlivá.[39]

Mezi depozitní produkty patří také vkladní knížka, která má u nás i ve střední Evropě dlouhou tradici. Vkladní knížka neumožňuje aplikaci elektronického bankovníctví ani realizaci platebního styku. Je využívána zejména starší generací klientů k dlouhodobějšímu ukládání peněžních prostředků nebo pravidelnému spoření.[40]

Stavební spoření je finanční produkt, který se začal formovat v 90. letech 20. století, poskytují jej pouze specializované banky – stavební spořitelny. Stavební spoření slouží k uspokojování bytových potřeb obyvatel. Cílem je ukládání peněz a současně získávání státní podpory. Stavební spořitelny se kromě zákona o bankách řídí zákonem č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření.[10]

Úvěrové produkty

Za bankovní úvěrové produkty jsou považovány produkty umožňující klientům zajistit určitý způsob jejich financování. Banky poskytují svým klientům finanční prostředky formou různých úvěrů za podmínky splnění určitých okolností. Úvěry mohou být poskytnuty jednotlivcům, firmám, veřejnému sektoru či jiným finančním institucím. Dále mohou být

poskytnuty k různým účelům s různorodou dobou splatnosti. Rozlišují se typy úvěrů jako je podnikatelský úvěr, hypoteční úvěr, kontokorentní úvěr či například spotřebitelský úvěr.

K nejvýznamnějším krátkodobým bankovním úvěrům patří kontokorentní úvěr, kdy zůstatek účtu může přecházet do debetu. Výhodou kontokorentního úvěru pro klienta je možnost čerpat úvěr dle momentální potřeby, je však relativně drahým úvěrem.[32]

Základním rysem hypotečního úvěru je způsob jeho zajištění, tedy zástavní právo k nemovitosti. Z toho vyplývá relativně nízké riziko hypotečních úvěrů a možná dlouhodobost.

Spotřebitelské úvěry zaujímají u retailových bank významné místo a stále narůstají. Dělíme je na přímé, které jsou bankou poskytovány přímo klientovi a nepřímé spotřebitelské úvěry, které jsou poskytovány prostřednictvím obchodníka nebo služby na spotřebitelský úvěr.[40]

Úvěry se blíže zabývám v následující části práce, jelikož v dnešní době je klienty velice často využívaná nabídka bank konsolidovat více úvěrů.

3.1 Trendy v bankovních produktech a službách

Kvůli stále rostoucí konkurenci v bankovníctví jsou banky nuceny zaměřovat se na tvorbu nových produktů a inovaci stávajících produktů a služeb. Rostoucí konkurence v oblasti bankovních služeb je podpořena rostoucím vlivem nebankovních finančních institucí, které poskytují služby bankovního charakteru. Dalším faktorem ovlivňujícím chování bank jsou změny ve věkové struktuře obyvatelstva, kdy v současnosti přetrvává trend nárůstu počtu obyvatel starších 65 let a poklesu počtu ekonomicky aktivních obyvatel ve věku 15 – 64 let. Tento faktor by v budoucnosti mohl mít vliv na strukturu nabídky produktů bank, jelikož bude více produktů zaměřeno na uspokojení potřeb zákazníků důchodového věku.

Zaměření bank na nové produkty a služby je stále více ovlivněno rozvojem moderních technologií, přičemž významné jsou zejména informační technologie. Díky využívání internetu roste informovanost klientů o bankovních produktech. Rostoucí množství odborných znalostí zákazníků o bankovních produktech a službách je možné zejména díky snadné dostupnosti informací na internetu a malé časové náročnosti nutné k jejich získání.

Zákazníci bank své zvýšené požadavky zaměřují především na oblast kvality a rychlosti zpracování transakcí. Stále více klientů také vyžaduje přístup ke spravování bankovních

produktů prostřednictvím elektronických kanálů. Náročnost klientů se dále projevuje v požadavcích, kdy žádají produkty plně vyhovující jejich potřebám.[20]

3.1.1 Elektronické bankovníctví

Elektronické (přímé) bankovníctví znamená, že klient může podávat své příkazy a využívat služeb banky, aniž by musel navštívit banku osobně, může tedy s bankou komunikovat prostřednictvím počítače, platební karty, mobilního telefonu a především internetu. Podle intenzity komunikace a množství přenášených dat banky nabízejí internet – banking nebo homebanking. Internet-banking je využíván občany a drobnými podnikateli. Není vhodný pro ty klienty, kteří potřebují přenášet velké objemy. Těmto zákazníkům je určen homebanking, který dokáže přenášet i velké objemy dat a jsou tedy vhodné pro větší firmy.

Mezi nejčastější služby, které přímé bankovníctví nabízí, patří:

- zjišťování stavu peněžních prostředků na běžném účtu
- možnost uskutečnit platby ve formě příkazu k úhradě, trvalých příkazů a jejich změn, příkazu k inkasu apod.,
- možnost vyřízení zahraničních plateb,
- informace o obratech na účtu tj. o provedených platbách a peněžních prostředcích došlých na účet,
- zasílání informací o kurzech vybraných měn.

Základem pro zřízení elektronického bankovníctví je podepsání smlouvy mezi klientem a bankou o poskytování služeb přímého bankovníctví (někdy je přímé bankovníctví součástí balíčku dalších služeb spojených s vlastnictvím a vedením konkrétního typu účtu). Smlouva musí mít písemnou formu, a tudíž vyžaduje návštěvu klienta v bance. Součástí smlouvy jsou také bezpečnostní podmínky, kterým klient má věnovat náležitou pozornost. Porušení bezpečnostních podmínek může způsobit ohrožení bezpečné komunikace klienta s bankou. Avšak důsledné dodržování těchto bezpečnostních podmínek současně s určitou úrovní zabezpečení činí tuto formu komunikace zcela bezpečnou.[38]

Tabulka 4 dokládá, že stále více klientů v ČR využívá různé formy elektronického bankovníctví. V roce 2013 narostl počet běžných účtů o 11,5%. Dále se zvýšil počet běžných účtů s přístupem přes PC a naopak počet účtů bez elektronické obsluhy klesl o 3,2%. Dále bylo k dispozici celkem 4 399 bankomatů a nově jich bylo instalováno 293. V samoobslužných zónách, ve kterých jsou bankomaty zpřístupněny klientům po 24 hodin

denně, bylo umístěno 22% z celkového počtu bankomatů. Podle Zprávy dohledu nad finančním trhem za rok 2013 každoročně roste počet transakcí prováděných platebními kartami a za rok 2013 se zvýšil o více jak 20%.[48]

Tabulka 4: Vývoj elektronického bankovníctví

Elektronické bankovníctví						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet bankomatů	3 357	3 573	3 754	3 935	4 106	4 399
Počet vydaných platebních karet	9 605	9 348	9 406	9 810	10 162	10 387
Běžné účty						
celkem	7 940	8 433	9 001	9 716	10 510	11 718
s vydanými platebními kartami	5 771	5 984	6 199	6 836	7 087	7 732
s přístupem přes PC	3 588	4 393	5 282	6 270	6 949	8 108
bez elektronické obsluhy	1 097	1 046	974	951	1 114	1 078

Zdroj: upraveno podle [48]

Mezi služby přímého bankovníctví patří Internetbanking, Home Banking, Telebanking, Smartbanking, GSM Banking a WAP Banking. Vybrané služby blíže specifikuji.

Internetbanking

Internet Banking umožňuje komunikaci s bankou prostřednictvím internetu z jakéhokoliv počítače a jakéhokoliv místa. K využívání Internetbankingu je potřeba počítač, připojení k internetu a internetový prohlížeč. Na internetové adrese své banky se po přihlášení klientského čísla a hesla klient dostane na speciální stránky banky, kde může provádět různé operace, například příkazy k úhradě, trvalé příkazy či prohlížet historii účtu. Tyto operace jsou zabezpečené autorizačním klíčem, který slouží k ochraně a proti případnému zneužití účtu a peněžních prostředků.[37]

Přímé bankovníctví začala v České republice jako první nabízet Expandia Banka v roce 1998 (později eBanka, která v roce 2008 zanikla fúzí s Raiffeisenbank). Kromě dalších forem přímého bankovníctví, začala jako první poskytovat také Internet Banking. Následné verze Internetbankingu přinesly během roku 2000 Živnostenská banka, Union Banka, Raiffeisenbank a GE Money Bank. Postupně se k trendům přímého bankovníctví přidávaly všechny významnější banky.[18]

Telebanking

Telebanking, nazývaný také jako Phonebanking, spočívá v komunikaci s bankou prostřednictvím telefonního rozhovoru. Klient zavolá na linku telefonního bankovníctví,

prokáže se identifikačním číslem a heslem a provádí obdobné operace jako u Internetbankingu. Tato služba se poskytuje ve dvou verzích, u první klient komunikuje s automatickým hlasovým systémem a u druhé s telefonním bankéřem. Nevýhodou této služby je, že mimo pracovní dobu lze komunikovat pouze s hlasovým systémem.[37] Přesto, že je Telebanking pro banky spíše službou okrajovou a stále více klientů využívá komunikace s bankou prostřednictvím internetu, tak tato služba má klientům stále co nabídnout a je klienty žádaná.

Smartbanking

V posledních letech se díky stále větší popularitě chytrých mobilních telefonů, takzvaných smartphonů, stává důležitým trendem Smartbanking. Kromě užívání smartphonů tomuto trendu napomáhají i finanční instituce, které klientům ve stále větší míře nabízejí služby přímého bankovníctví. Prostřednictvím chytrého mobilního telefonu či tabletu a bankovní aplikace klient obsluhuje svůj klientský účet.[37] Díky Smartbankingu klienti mohou sledovat například zůstatky na svém účtu, zadávat platební příkazy, číst zprávy od banky, měnit nastavení platebních karet či najít nejbližší pobočku a bankomat.[42]

Jako první nabídla poskytování služeb v roce 2011 Smartbankingu Fio banka. Tabulka 5 zobrazuje zavedení poskytování služeb Smartbankingu jednotlivými bankami od roku 2011. V roce 2011 začalo poskytovat Smartbanking 6 bank, v roce 2012 to bylo 7 bank. Jako poslední se připojila v roce 2013 Sberbank a Air Bank.

Tabulka 5: Zavedení Smartbankingu ve vybraných bankách od roku 2011

Rok	Názvy bank
2011	Fio banka, UniCredit Bank, CitiBank, Equa bank, mBank, GE Money Bank
2012	ČSOB, Česká spořitelna, Era/Poštovní spořitelna, Komerční banka, Raiffeisenbank, ZUNO Bank, ING Bank
2013	Sberbank, Air Bank

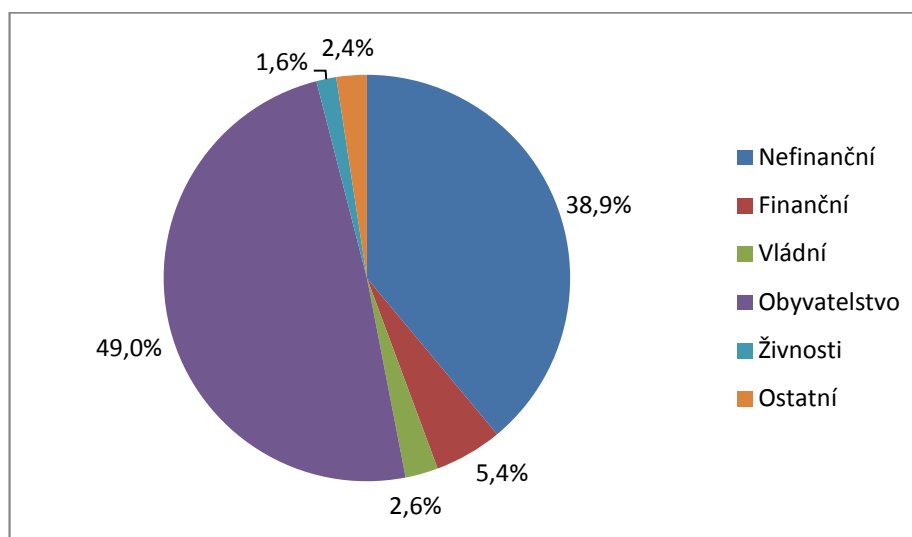
Zdroj: upraveno podle [27]

Smartbanking je oblíbenou a hojně využívanou službou, například ČSOB měla v roce 2012 přes 45 000 klientů využívajících tuto službu a v roce 2015 počet klientů vzrostl na 130 000 aktivních uživatelů.[25] V souvislosti s oblibou chytrých mobilních telefonů, pohodlným ovládáním svého bankovníctví a rychlostí provádění požadovaných operací lze odhadovat, že uživatelů této služby bude dále přibývat.

3.1.2 Úvěry

U komerčních bank tvoří poskytování úvěrů rozhodující část aktiv a současně jsou úrokové platby základním zdrojem příjmů. Jedná se tedy o jednu ze základních činností, kterou se banky zabývají. Banky poskytují úvěry za úrokové sazby, jejichž výše odpovídá likviditě, riziku úvěru a době splatnosti úvěru.[32] Jelikož jsou úvěry relativně rizikové, banky s těmito riziky musí počítat a každé riziko pečlivě zvážit. Jedná se především o úvěrové riziko, tedy takové riziko, „že protistrana subjektu poskytujícího úvěr (dlužník) nebude schopna dostát částečně nebo vůbec svým závazkům nebo že jim nebude schopna dostát včas“.[33]

Počet poskytnutých úvěrů v posledních letech stále roste, jak dokládá obrázek 4, přičemž největší podíl tvoří úvěry poskytnuté domácnostem. Objem úvěrů poskytnutých bankami svým klientům na konci roku 2011 činil 2 304,5 mld. Kč a ke konci roku 2013 vzrostl na 2 514,3 mld. Kč. Od roku 2010 se do sektoru domácností řadí živnosti, obyvatelstvo a společnosti vlastníků jednotek. Z celkového objemu úvěrů domácnostem tvoří 92,5 % úvěry obyvatelstvu.[48] Obrázek 3 popisuje strukturu úvěrů podle ekonomických sektorů ke konci roku 2013, kdy úvěry poskytnuté obyvatelstvu a nefinančnímu sektoru tvořily základ úvěrové emise.

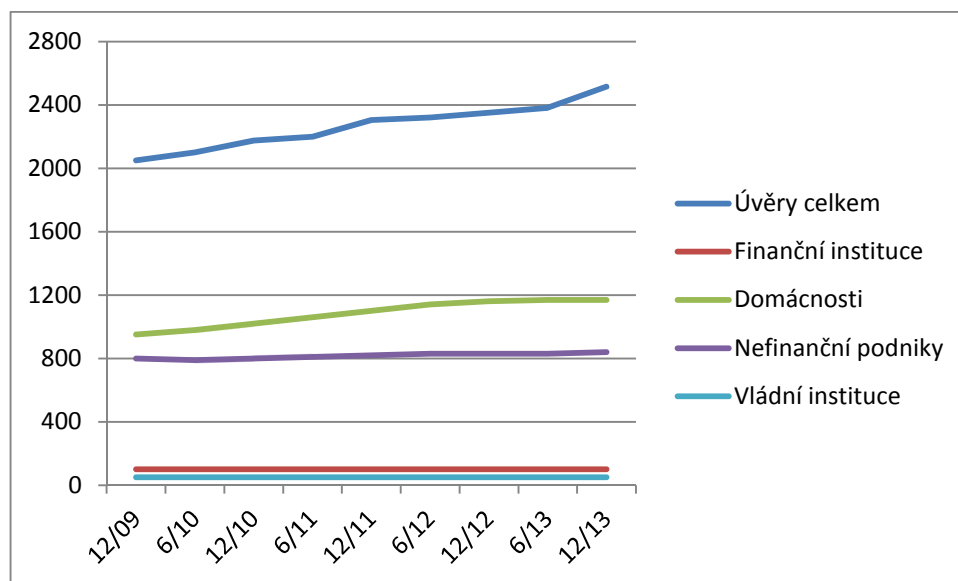

Obrázek 3: Graf popisující strukturu úvěrů podle ekonomických sektorů k 31. 12. 2013

Zdroj:[48]

Úvěry domácnostem ke konci roku 2013 dosáhly hodnoty 1 180,7 mld.[48] Obrázek 4 zobrazuje vývoj poskytování úvěrů v jednotlivých sektorech od roku 2009 do roku 2013. Podíl úvěrů poskytnutých domácnostem se pravidelně zvyšoval, ale ke konci roku 2013

hodnota tohoto podílu klesla o 1 procentní bod. Trend růstu poskytnutých úvěrů, který lze zaznamenat v sektoru domácností, v sektoru finančních, nefinančních nebo vládních institucí nezaznamenáváme.

Obrázek 4: Graf zobrazující vývoj sektorové struktury úvěrového portfolia (v mld. Kč)

Zdroj:[48]

Konsolidace úvěrů

V souvislosti s rostoucí zadlužeností domácností je v dnešní době aktuálním tématem konsolidace úvěrů. Podstatou konsolidace úvěrů je sloučení několika stávajících úvěrů do jednoho. Klient novým úvěrem uhradí všechny své dosavadní úvěry a dál bude splácet pouze jeden úvěr. Konsolidovat lze například spotřebitelské úvěry, úvěry od splátkových společností, úvěry čerpané prostřednictvím kreditních či splátkových karet a také kontokorenty. Avšak rozsah produktů, které lze konsolidovat, se může u jednotlivých bank lišit. Mezi banky, které první začaly nabízet svým klientům konsolidaci úvěrů, patří GE Money Bank a Komerční banka. V současné době nabízí konsolidaci řada bank, například se jedná o Českou spořitelnu, ČSOB, Raiffeisenbank, LBBW Bank, CitiBank či UniCredit Bank.

Konsolidace kromě zjednodušení a zpřehlednění splátek často znamená i úsporu. Klienti po sloučení závazků splácí jen jednu nižší měsíční splátku s výhodnější úrokovou sazbou a ušetří tak na poplatcích za vedení více úvěrů. Další výhodou je přizpůsobení parametrů úvěru aktuálním potřebám klientů. Obvykle lze sloučit úvěry do hodnoty 800 000 Kč.[23]

3.1.3 Bankopojišťovnictví

V České republice se bankopojištění začalo formovat již v polovině 90. let. Jako první začala nabízet pojišťovací produkty v roce 1994 Investiční a Poštovní banka (v roce 2000 ji odkoupila ČSOB), v roce 1995 se připojila Česká spořitelna a Komerční banka. Záměrem je nabízet v síti bankovních poboček kromě produktů komerčního bankovníctví také produkty pojistné. Podstatou bankopojišťovnictví je spojování banky a pojišťovny do společné sítě poboček a cílem je efektivní vytváření a distribuce pojišťovacích a bankovních služeb pro společnou skupinu klientů. Bankopojištění může nabývat dvou forem.[32]

- 1) První formou je prodej pojistných produktů klientům bank, které patří do stejné finanční skupiny jako pojišťovna.
- 2) Druhou formou je prodej finančních produktů vzniklých spojením finančního a pojistného produktu.

Na trhu českého bankopojišťovnictví převládá nabídka životního pojištění. Dále lze v nabídce bankopojištění nalézt kromě životního a neživotního pojištění také pojištění k platební kartě, u kterého je nejčastěji využívaným pojistným produktem cestovní pojištění a dalším hojně využívaným pojištěním je pojištění proti odcizení či ztrátě platební karty.[32]

Mezi nejnovější spolupráce v oblasti bankopojištění patří spolupráce Sberbank s Generali pojišťovnou z roku 2013.[43] Tabulka 6 zobrazuje vybrané banky spolupracující s pojišťovnami. Za zmínku stojí spolupráce ČSOB s ČSOB pojišťovnou, která je považována za velice úspěšnou a efektivní.[4]

Tabulka 6: Vybrané spolupracující banky a pojišťovny

Banka	Pojišťovna
ČSOB	ČSOB pojišťovna
Česká spořitelna	Pojišťovna České spořitelny
Zuno Bank	UNIQA pojišťovna
Sberbank	Generali
Ge Money Bank	ING Pojišťovna
Komerční banka	Komerční pojišťovna

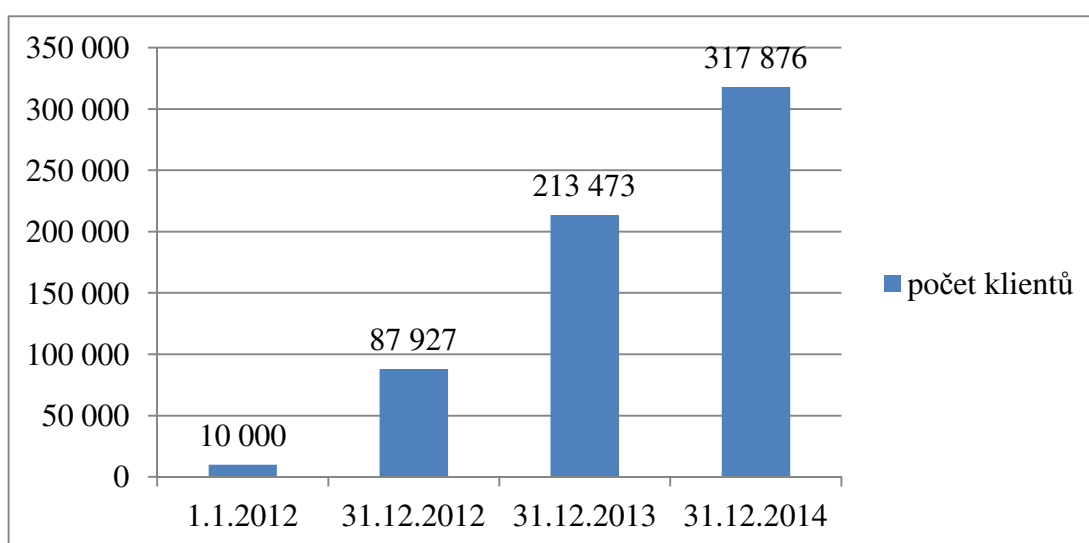
Zdroj: upraveno podle [32]

4 NOVÉ TRENDY U VYBRANÝCH BANK V PRAXI

V souvislosti se vstupem nových, malých a nízkonákladových bank počínající rokem 2010 a zejména pak v roce 2011 na český bankovní trh, výrazně vzrostla konkurence v tomto odvětví. Nové malé banky se soustředí především na nabídku výhodné poplatkové politiky a individuálního přístupu ke klientům. Tyto služby poskytované velkými bankami mnoho klientů považuje za nevyhovující a přechází proto k atraktivnějším, cenově výhodnějším malým bankám. Tato kapitola se zaměřuje na vybrané banky, konkrétně se jedná o Air Bank, Zuno, Equa bank, Českou spořitelnu, Komerční banku a ČSOB. Tyto banky byly vybrány z důvodu odlišnosti ve velikosti a nabídkou bankovních produktů. Záměrem je představit jejich nové produkty, inovace a novinky v poskytování služeb a produktů se zaměřením na retailové bankovníctví.

4.1 Air Bank

Air bank vstoupila na český trh v listopadu 2011 a patří mezi nové nízkonákladové banky, v posledních dvou letech se již řadí co do velikosti mezi střední banky. Air Bank je členem skupiny PPF, což je jedna z největších investičních a finančních skupiny ve střední a východní Evropě. Air Bank sama sebe prezentuje jako moderní banku 21. století s internetovým bankovníctvím nové generace a snaží se odlišit zejména od velkých bank. Specializuje se na poskytování běžných účtů, spořicíh účtů, půjček a hypoték.[1] Úspěšnost banky lze prezentovat na obrázku 5, který dokládá velký zájem ze strany klientů vzrůstající každým rokem. Na konci roku 2014 měla Air Bank 317 876 klientů.

Obrázek 5: Vývoj počtu klientů Air Bank do roku 2014

Zdroj: upraveno podle [2]

Úročení vkladů na běžném účtu

Na rozdíl od ostatních bank se peníze uložené na běžném účtu u Air Bank úročí. Úročí se stejně výhodnou sazbou jako u spořicího účtu, to znamená úrokovou sazbou 1,10 % p.a. Jedinou podmínkou je maximální částka uložená na běžném účtu, a to je 100 000 korun a dále minimálně pětkrát za měsíc zaplatit u obchodníků místo hotovostí kartou. Toto úročení výhodnou sazbou banka zaručuje takzvanou top tří garancí, tedy že vždy poskytne jeden ze tří nejvyšších úroků poskytovaných bankami na spořicí účty.

Air Bank nabízí Malý a Velký tarif běžného účtu. Malý tarif není zatížen žádnými poplatky a základní služby jsou poskytovány zdarma. Jedná se například o služby vedení účtu a platební karty, příchozí/odchozí platba po ČR a výběr/vklad peněz u bankomatu této banky. Velký tarif je zpoplatněn měsíčním poplatkem 100 korun, základní služby jsou zde také poskytovány zdarma a navíc zahrnuje služby, které jsou využívány méně často (například výběr peněz z bankomatu jiné banky v ČR a EU, výběr peněz u Sazky a příchozí/odchozí SEPA platby). Výběr peněz z bankomatu nebo na pobočce jiné banky je zpoplatněn poplatkem ve výši 100 korun u obou tarifů.

Výběr hotovosti u Sazky

V rámci výběru peněz z běžného účtu, lze hotovost získat jak výběrem z bankomatu, tak také výběrem z terminálu Sazky. Jednou z nevýhod této banky je malý počet bankomatů. Banka to ale vynahrazuje počtem terminálů Sazky, který činí 4300 terminálů na území celé ČR. Je pravdou, že Malý tarif výběry z terminálů Sazky nezahrnuje a je zpoplatněn poplatkem 10 korun. Oproti tomu Velký tarif tuto službu zahrnuje a je tedy zdarma.

K výběru z terminálu sazky je nutné mít založen běžný účet u Air Bank, ale platební kartu klient nepotřebuje. Dále je nutné vytvořit si k výběru kód v internetovém bankovníctví nebo v mobilní aplikaci. Vybíraná částka peněz se pohybuje v rozmezí 100 korun – 3 000 korun.[1]

4.2 Zuno

Zuno banka patří mezi malé banky a vstoupila na český trh v létě 2011. Jedná se o model online banky, služby této banky spolu s kontaktním centrem jsou tedy klientům k dispozici 24 denně. Tato banka poskytuje dva typy běžných účtů, kreditní karty, spořicí účty, půjčku a refinancování půjček a pojištění. Přesto, že Zuno banka nezřizuje klasické podoby kamenných poboček, tak jak je tomu u ostatních bank, v Praze je možné navštívit takzvanou Zuno zónu, kam si klient předem domluví schůzku.

Refinancování

Zuno bank garantuje svým klientům snížení úrokové sazby na 6,9 %, jestliže jejich stávající úrok je do výše 11,49% a současně, že se jedná o nejlepší nabídku na trhu. Podmínkou pro udělení je mít účet v Zuno. Žádost o refinancování se podává a vyřizuje online, tak jako všechny služby banky. Refinancování u této banky má řadu výhod, například za tuto službu nejsou účtovány žádné poplatky, klienti si mohou vybrat jeden měsíc v roce, kdy refinancování nebudou muset splácet, klienti si mohou půjčit vyšší částku, než je výše jejich současných úvěrů, které refinancují, anebo si klienti mohou sloučit až 10 úvěrů do jedné půjčky.[50]

4.3 Equa bank

Equa bank začala působit na českém trhu od června roku 2011 a řadí se mezi malé banky. V předchozích letech, vlastněná jinými majiteli, byla známá pod jmény IC Banka, a.s. a Banco Popolare Česká republika, a.s.. V dnešní době má banka přes 140 tisíc klientů a 49 poboček po celé ČR. Banka nabízí běžné produkty, jako je běžný účet, půjčky, hypotéka nebo spoření či pojištění. Equa bank nabízí služby osobního i firemního bankovníctví.

Běžný účet Equa bank

Založení a vedení tohoto účtu je zcela zdarma a to včetně nulových poplatků za výběry z bankomatů, platební karty, nebo online tuzemské platby. Navíc je tento účet bez jakýchkoli dalších podmínek. K tomuto účtu je také možné si sjednat účet spořicí, jehož vedení je taktéž zdarma. Základní úroková sazba na tomto spořicím účtu je 1% a bonus ve výši 0,5%. Na bonus má nárok každý, kdo má na svém běžném účtu alespoň 10 tisíc korun a zároveň provede za měsíc alespoň tři platby platební kartou. Banka nabízí založení toho účtu online a smlouvu pak klientovi zdarma doručí kurýr. Další výhodou tohoto produktu jsou výběry ze všech bankomatů v České republice zdarma, v zahraničí je to za poplatek 9 korun.[12]

4.4 Česká spořitelna

Česká spořitelna je známá svou dlouhodobou tradicí na území České republiky, kde byla založena již v roce 1825. Současně je největší bankou v České republice a má přes 5 milionů klientů. Kromě retailového zaměření nabízí také služby korporátního bankovníctví. Tato banka je proslulá tím, že má největší počet bankomatů a poboček po celém území republiky. Sice o jejím pevném postavení na trhu vypovídá vysoký počet klientů, banka se ale neúčastní soudobého trendu zlevňování bankovních služeb a snižování bankovních poplatků. Jako

příklad lze uvést běžný účet, kde banka zpoplatňuje vedení účtu, výběry z bankomatů a odchozí platbu. Česká spořitelna nabízí produkty od běžných účtů, úvěrů, hypoték, spoření až po pojištění.[6]

Bezkontaktní platby

Česká spořitelna začala jako první masivně vydávat bezkontaktní platební karty a vytvářet síť pro jejich použití v roce 2011. V současnosti vydává bezkontaktní platební karty téměř všechny banky a platit bezkontaktně je možné u většiny obchodníků. Česká spořitelna do konce roku 2014 vydala přes 3 miliony bezkontaktních platebních karet.

Obecně placení platební kartou je pro klienta usnadněním, protože u sebe nemusí nosit velké částky v hotovosti. Bezkontaktní platební karta platební proces ještě urychluje, protože klient platební kartu jen přiloží k platebnímu terminálu a pokud platí částku do 500 korun, nemusí zadat ani PIN kód. Bezkontaktní platby poskytuje Česká spořitelna zdarma.

Novým produktem je bezkontaktní nálepka, která také umožňuje bezkontaktní platby. Kromě České spořitelny bezkontaktní nálepku poskytuje například ČSOB, GE Money Bank, Citibank či Raiffeisenbank. Tato nálepka má formu malé karty, kterou je možné nalepit například na mobil či klíče, zkrátka na cokoli, co má klient neustále po ruce a je vydávána k osobnímu účtu. I zde platí to, že stačí nálepku jen přiblížit k terminálu a u částky do 500 korun není nutné zadávat PIN. Vydání nálepky je zdarma, ale za její provoz platí klient 9 korun měsíčně. Snad jedinou nevýhodou nálepky je nemožnost vybírat peníze z bankomatu. Česká spořitelna dále nabízí možnost pojištění jak platební karty, tak i nálepky.

Mobilní aplikace

Mobilní aplikace jsou navrženy s účelem usnadnit klientovi práci a ušetřit čas. Česká spořitelna nabízí Smartbanking, který byl popisován ve třetí kapitole, s názvem S24 Mobilní banka. Aplikace je dostupná pro všechny typy operačních systémů. K získání aplikace je nutné mít aktivovanou službu Internetbanking. Aplikace S24 mobilní banka je poskytována zdarma. Česká spořitelna jako první v rámci mobilního bankovníctví přinesla funkci skenování složenek, aplikace automaticky přenesou údaje ze složenky do platebního příkazu a klient platbu pouze potvrdí.

Další aplikací je Můj stav, která umožňuje klientovi mít stav svých financí neustále pod kontrolou. Výhodou této aplikace je bezpečnost, slouží totiž výhradně k nahlížení a nikoliv k aktivním operacím. I u této aplikace je podmínkou aktivace služby Internetbankingu. Aplikace umožňuje například kontrolu všech klientových produktů, nahlížet do historie

transakcí, vidět zůstatek účtu na obrazovce jeho přístroje či přepínání do jiných aplikací České spořitelny pomocí Centra aplikací.

Aplikace Lístkomat slouží k objednávání klientů České spořitelny do poboček, vyhledávání poboček, či zobrazování otevírací doby a kontaktních údajů. Klient se přes aplikaci může odkudkoliv objednat do pobočky, vybrat si konkrétní den a čas návštěvy nebo si vzít přímo pořadový lístek a jít do pobočky. Účelem této aplikace se tedy šetřit klientův čas při čekání.

Mobito

V rámci přímého bankovníctví, které bylo také blíže popisované ve třetí kapitole, poskytuje Česká spořitelna službu Mobito. Mobito je služba díky které usnadňuje placení mezi lidmi a v obchodech. Mobitem je možné okamžitě poslat peníze, dobít kredit na volání sobě či komukoli jinému, zaplatit na webu, ve vybraných kamenných prodejnách, restauracích, kavárnách, ale třeba i v taxících.

Služba Blue

Novou službou poskytovanou Českou spořitelnou je služba Blue. Tato služba je určena klientům, kterým chodí na účet alespoň 30 000 korun měsíčně a je zpoplatněna částkou 120 korun měsíčně. Klient získá tyto služby: osobní konto, služby osobního bankéře, finanční plán na míru, investiční poradenství a možnost využít zvýhodněné produkty. Česká spořitelna láká nové klienty nabídkou na vyzkoušení služby Blue na 6 měsíců zdarma.[6]

4.5 Komerční banka

Komerční banka patří mezi přední české bankovní instituce, patří do skupiny 4 velkých bank v České republice a je součástí mezinárodní skupiny Sociétés Générale. Na území České republiky působí od roku 1990. Poskytuje širokou nabídku služeb v oblasti retailového, podnikového i korporátního bankovníctví. Počet klientů této banky dosáhl ke konci roku 2014 čísla 1 626 000 klientů. Stejně jako u České spořitelny platí výhoda velkého počtu bankomatů a poboček, ale na druhou stranu také vysoké poplatky a méně výhodné úrokové sazby.[21]

Služby pro cizince

Komerční banka poskytuje služby speciálně zaměřené na cizince. V Praze je otevřena specializovaná pobočka s názvem Expat Premium Branch, kde nabízí zahraničním klientům jednak své služby a produkty, ale také profesionální přístup k požadavkům každého klienta v anglickém, německém a francouzském jazyce. Kromě této specializované pobočky nabízí

specializované přepážky, takzvané Foreign Customer Desk. Tyto přepážky jsou dostupné například v Praze, Brně, Kolíně, Děčíně, Olomouci, Ostravě, Liberci, celkem v 15 městech. I na těchto přepážkách hovoří personál cizími jazyky a nabízí širokou škálu nabídky všech produktů a služeb.

Úvěr na notebook

Úvěr na notebook firmy Apple je určen všem studentům vysokých škol, všech forem studia i ročníků. Klient má na výběr 4 produkty firmy Apple, které jsou cenově výhodnější než produkty na trhu a dále si vybírá mezi splácením 30 měsíců nebo 60 měsíců. Podle doby splácení se odvíjí výše splátek. Výhodou je poskytnutí úvěru bez poplatků, bez zajištění a dokládání příjmů. Naopak nevýhodou je povinnost založení běžného účtu u Komerční banky. Roční stanovená sazba je stanovena ve výši 11,9 % p.a.

Poplatkové prázdniny

V roce 2014 Komerční banka uskutečnila časově omezenou akci, kdy vklady a výběry cizích měn u korunových účtů vedených v Komerční bance vedla bez poplatku. V tomto roce zavedla tyto „poplatkové prázdniny“ natrvalo, takže se rozhodla zrušit standardní poplatek ve výši 2% z objemu konverzní transakce. Touto trvalou změnou chce banka vycházet vstříc svým klientům, kteří cestují do zahraničí a potřebují s sebou hotovost. Pro klienta, který má v bance založený běžný korunový účet, to znamená, že si ze svého účtu vybere potřebnou částku v hotovosti v cizí měně a po svém návratu ze zahraničí na svůj účet vloží zbylé peníze v cizí měně a tato částka se mu připíše v korunách bez poplatku. Tato nabídka se týká všech měn, které má Komerční banka ve svém kurzovním lístku v kategorii valut.

Přímé bankovníctví

Komerční banka představila v roce 2012 několik inovací v oblasti přímého bankovníctví. Jako nejvýznamnější lze považovat zavedení podpory QR kódů. QR kód je nástroj pro automatizované čtení a sběr dat. Princip spočívá v tom, že klient fotoaparátem mobilního telefonu sejme kód a aplikace jej převede do platebního příkazu, který klient jen potvrdí a odešle. Využívání QR kódů již podporuje většina českých bank.

Komerční banka poskytuje služby Internetbanking s názvem MojeBanka. Jedná se o internetové bankovníctví s vysokou úrovní zabezpečení a je proto považováno za jedno z nejbezpečnějších. Je to dáno především nutností mít certifikát pro přístup do aplikace MojeBanka.[21]

4.6 Československá obchodní banka

ČSOB byla založena státem v roce 1964. Po privatizaci se jejím majoritním vlastníkem stala belgická KBC Bank. V roce 2000 ČSOB převzala Investiční a poštovní banku. V roce 2007 se po odkoupení minoritních podílů stala KBC Bank jediným akcionářem ČSOB. Banka měla ke konci roku 2014 2,9 milionů klientů a řadí se mezi 4 největší banky v České republice. ČSOB nabízí širokou škálu bankovních produktů a služeb, včetně financování bydlení, kolektivní investování, poskytování dalších specializovaných služeb (ČSOB Leasing a ČSOB Factoring) a také služby spojené s obchodováním s akciemi na finančních trzích. Tato banka je spíše tradiční, ale během posledního roku se zaměřila na transformaci svých poboček.[9]

Transformace poboček

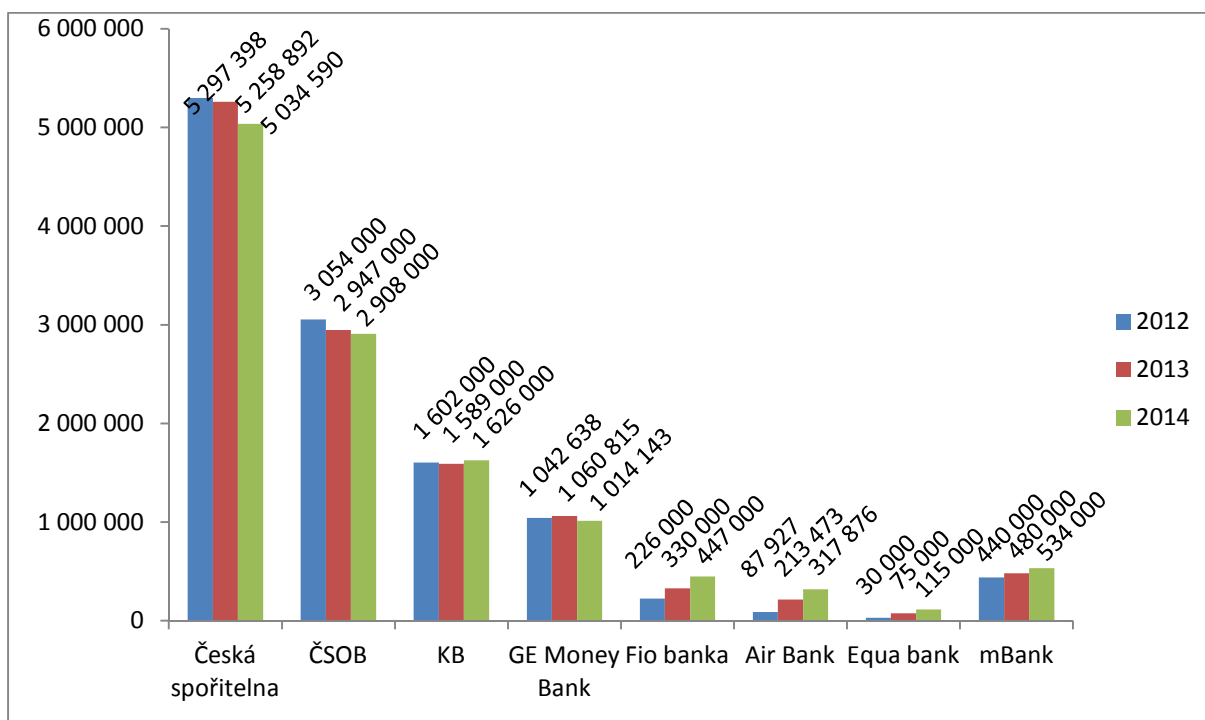
Nový obslužný model se rozdělil na retail a prémiový segment. Služby poskytované retailovým klientům zahrnují základní služby a produkty. Služby poskytované prémiovému segmentu jsou placené částkou 100 – 150 korun měsíčně a zahrnují například odborné poradenství v oblasti investování či hypoték. Pobočky nové generace zahrnují nový koncept poskytování služeb, příjemné prostředí s nadčasovým designem a pokročilé technologie. Dále je pro nové pobočky typický otevřený prostor bez fixních pracovišť, samoobslužné systémy a maximální důraz na poradenství. Touto novou koncepcí poboček se ČSOB snaží klientům nabídnout především poradenství a partnerský vztah neoddělený přepážkou. Tyto nové pobočky lze nalézt již v Brně, Praze, Olomouci a Teplicích.[9]

4.7 Vliv malých bank

V současném českém bankovníctví je hlavním trendem vstup a působení nových malých bank na český bankovní trh. Jak už bylo řečeno, vstupem nových bank kromě jiného vzrostla významně konkurence mezi českými bankami. Malé banky se soustředí pouze na retailovou klientelu a zejména na online bankovníctví. Zakládají málo poboček, některé banky jsou pouze online a fungují bez kamenné pobočky. Zaměřují se tak na klientelu, která nemá potřebu chodit do kamenné pobočky, ale naopak požaduje přístup k bankovním službám a produktům přes moderní technologie a aplikace 24 hodin denně.

Tyto nové banky nabízí klientům atraktivní nabídky nízkých či nulových poplatků bankovních produktů a vyšších úroků na spořicí účtech. Tradiční velké banky tento trend snižování poplatků často nenásledují a jak zobrazuje obrázek 6, snižuje se jim počet klientů. Největší úbytek počtu klientů zaznamenala Česká spořitelna mezi roky 2013 a 2014, kdy se

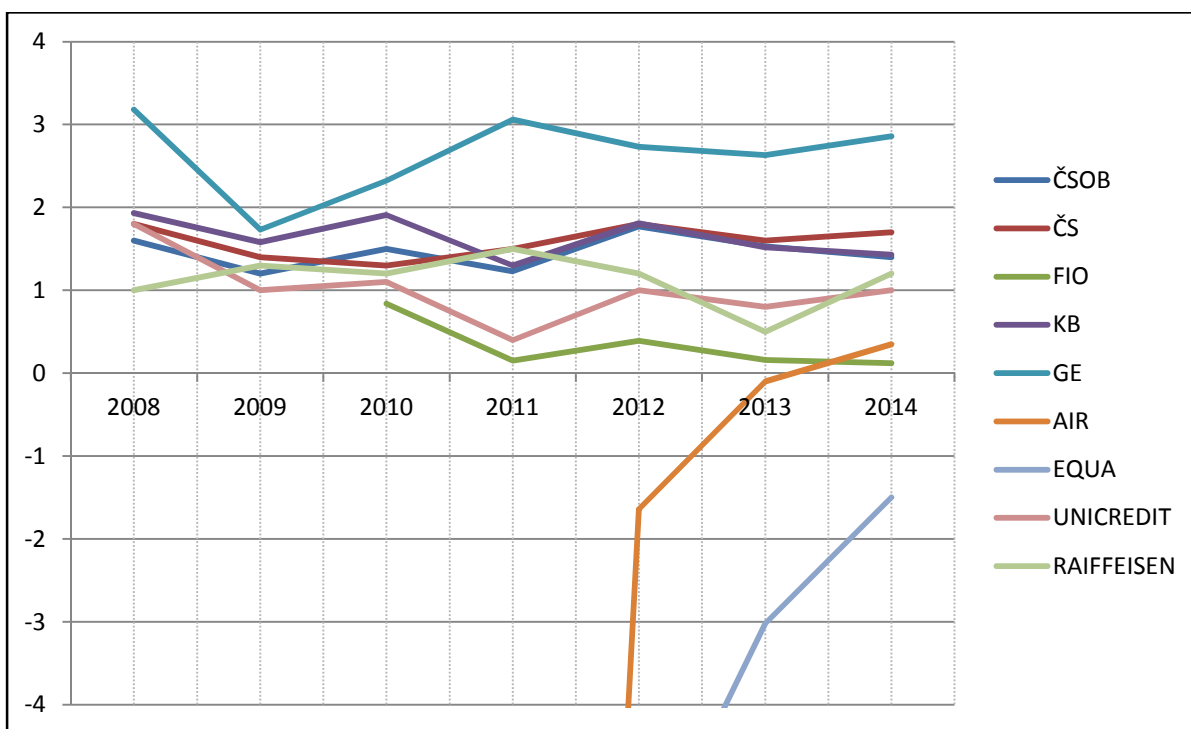
její počet klientů snížil o 224 302 klientů. Naopak největší nárůst počtu klientů zaznamenala Air Bank a především Fio banka.

Obrázek 6: Počet klientů u vybraných bank v letech 2012 až 2014

Zdroj: vlastní zpracování podle [7],[8],[22],[2],[15],[13],[14],[31]

Je tedy patrné, že malé banky přebírají klienty velkým bankám. V souvislosti s nárůstem počtu klientů by se dalo očekávat, že se těmto malým bankám bude zvyšovat ziskovost na úkor velkých bank. Obrázek 7 popisující ukazatele rentability aktiv vybraných bank v jednotlivých letech, ale dokládá, že si výnosnost dlouhodobě udržují právě velké banky. Malé banky, zejména Equa bank, byly několik let ve ztrátě. Jediná Air Bank, která vykazovala několik let ztrátu, v posledním roce dosáhla zisků. Zajímavé také je, že po vypuknutí krize v roce 2008 téměř všem bankách rentabilita výrazně klesla. Problémem malých bank je, že mají málo úvěrů oproti depozitům. Klienti mají zájem především o jejich výhodné běžné účty bez poplatků, ale to je nedostačující.

Obrázek 7: Ukazatelé ROA vybraných bank v letech 2008 až 2014

*Zdroj: vlastní zpracování podle [2],[7],[8],[13],
[14],[15],[22],[31]*

Všechny banky nabízí širokou škálu produktů a služeb, přičemž velké banky se oproti malým bankám nezaměřují jen na retailové bankovníctví, ale také na korporátní a firemní bankovníctví. Více než nové produkty se na trhu objevují různé inovace produktů a využívání moderních technologií. Obecným trendem je zlevňování služeb, především u malých bank, zaměření na klientovy potřeby a rozvoj přímého bankovníctví. Lze tedy shrnout, že velké banky s klasickými službami a kamennými pobočkami mají nezastupitelnou úlohu a pouze internetové online banky nestačí k uspokojení všech potřeb klientů.

5 SHRNU TÍ

Z této bakalářské práce vyplývá, že česká bankovní soustava prošla různorodým vývojem, ať už v oblasti regulace finančního systému a regulatorních požadavků, vývojem z pohledu institucionálního hlediska, tak i vývojem ovlivněným faktory a trendy například v produktové oblasti.

Hlavním přínosem nových pravidel na kapitálovou přiměřenost s názvem Basel III je zlepšení schopnosti bankovního sektoru absorbovat šoky v případě finančních krizí. Pravidla Basel III vznikla právě jako reakce na finanční krizi v roce 2008, během které byly objeveny nedostatky pravidel Basel II. Pravidla Basel III se postupně zavádějí od roku 2013 s plánovanou účinností v roce 2019, proto jsou jen odhadovány jejich dopady na bankovní sektor. Jisté negativní dopady by mohly nastat při tvorbě proticyklického polštáře například zvýšením cen za bankovní produkty a služby. Dále by teoretický negativní dopad mohlo mít udržování ukazatele poměru stabilního financování formou omezení úvěrování klientů. Avšak vzhledem ke zjištění, že banky plní nové požadavky již nyní a dlouhodobě splňují požadavky kapitálové přiměřenosti, lze odhadovat, že tyto nová pravidla nebudou mít výrazný negativní dopad na poskytování bankovních služeb a produktů.

Zásadním způsobem byla česká bankovní soustava ovlivněna faktory a vývojovými trendy, které ovlivnily jak strukturu bankovního systému, tak také změny v produktové oblasti. Privatizace, během které byly odkoupeny státní podíly v bankách zahraničními investory, přispěla k tomu, že český bankovní sektor zahrnuje kromě domácích bank také zahraniční banky a pobočky zahraničních bank.

Konsolidace ovlivnila strukturu české bankovní soustavy prostřednictvím fúzí a akvizic. Mezi nejdůležitější patří spojení ČSOB s kolabující IPB, sloučení HVB Bank a Živnostenské banky, kdy vznikla nástupnická banka UniCredit Bank Czech Republic a fúze Raiffeisenbank s eBankou.

Výrazným trendem je zaměření bank na klientovy potřeby a požadavky. Banky proto využívají metody nazvané customer relationship management a své produkty a služby se snaží co nejvíce přizpůsobit klientovým požadavkům. Toto přizpůsobení lze demonstrovat například na rychlém vývoji přímého bankovníctví, protože klienti využívají stále více bankovních služeb online prostřednictvím internetu. Tento trend, využívání bankovních služeb online, dal vzniknout novým nízkonákladovým bankám, které se zaměřují právě na tyto klienty. Malé banky nabízí klientům okamžitou dostupnost svých služeb 24 hodin denně

bez nutnosti navštěvovat pobočku banky a svou poplatkovou politiku zaměřují na velmi nízké nebo žádné poplatky, čímž konkurují velkým bankám, které právě bankovní poplatky mají často vysoké a nevýhodné. Avšak přes to, že se počet klientů malých bank zvyšuje, jejich ziskovost neroste, tak jak by se dalo očekávat.

Trend vstupu nových bank na český bankovní trh lze považovat za pozitivní, protože významně vzrostla konkurence, i velké banky začaly nabízet inovativní produkty a služby, bankovní produkty se zlevňují a banky se zaměřují na klientovy individuální potřeby. Záleží tedy jen na klientově rozhodnutí, u které banky bude využívat její služby. Avšak na místě je důkladné zvážení, co klient od banky přesně očekává a zda vybraná banka splňuje jeho požadavky.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat bankovní soustavu v České republice od roku 1993 po současnost se zaměřením na institucionální a legislativní hledisko. Dále byl sledován cíl analyzovat změny a nové trendy v bankovní soustavě s ohledem na produkty a služby nabízené komerčními bankami a zaměřit se na analýzu dopadu nových mezinárodních standardů bankovníctví Basel III na služby a produkty nabízené komerčními bankami.

Podle zjištěných výsledků vybraných bank, české banky dlouhodobě splňují požadavky kapitálové přiměřenosti a současně splňují již požadavky nových standardů Basel III, které mají být zavedeny v českých bankách do roku 2019. Proto se dá očekávat, že negativní dopad na poskytování bankovních produktů a služeb tyto nové standardy mít nebudou.

Dále byla analyzována česká bankovní soustava z legislativního a institucionálního hlediska. Vedle obchodních bank působí v České republice specializované banky, jako jsou stavební spořitelny, hypoteční banky, spořitelni a úvěrová družstva, Českomoravská záruční a rozvojová banka a Česká exportní banka. Struktura české bankovní soustavy se skládá z bank, poboček zahraničních bank a stavebních spořitelen. Legislativní vymezení českých bank je ukotveno v zákonu o bankách č. 21/ 1992 Sb. Zákon poskytuje přesnou definici bankovního subjektu a dále obsahuje i výčet aktivit, které je banka oprávněna vykonávat. Kromě dalších ustanovení zákon povoluje realizaci bankovních aktivit pouze získáním bankovní licence od regulátora. Její udělení je nezbytnou podmínkou pro zahájení bankovního podnikání. Vývoj české bankovní soustavy ovlivnila kupónová privatizace a konsolidace.

V souvislosti s naplněním cíle analyzovat změny a nové trendy bankovních produktů a služeb byl popsán rozvoj přímého bankovníctví a to především Internetbanking a Smartbanking. Internetbanking je o něco déle na trhu a je proto více využíván. Smartbanking se začal využívat s prodejem chytrých mobilních telefonů a jako první tuto službu začala nabízet Fio banka. Kvůli rostoucí zadluženosti domácností a zvyšujícím se počtům poskytovaných úvěrů je konsolidace úvěrů velice aktuální trend a pro klienta často i finančně výhodným. Zajímavým trendem je poskytování bankopojištění, kdy kromě bankovních produktů banka nabízí také produkty pojistné.

V rámci nových produktových trendu byly popsány inovace, nové produkty a nové trendy v poskytovaných bankovních produktech a službách v praxi. Vybrána byla Air Bank, Zuno, Equa bank, Česká spořitelna, Komerční banka a ČSOB. Je patrné, že malé banky se soustředí na politiku bez poplatků, zlevňování, online bankovníctví. Velké banky své poplatky téměř

nesnižují, ani se nezaměřují na poskytování nejvýhodnějších úroků na trhu, ale snaží se klientům nabízet něco nového a inovovat své produkty.

Činnost malých nízkonákladových bank je dalším významným trendem v české bankovní soustavě. Jako pozitivum těchto bank lze označit individuální přístup ke klientům. Naopak nevýhodou je malý počet bankomatů a poboček. Malý počet poboček je dán zejména tím, že se tyto banky zaměřují na klienty, kteří upřednostňují online bankovníctví. Ale i přes to, že počet klientů malých bank roste na úkor bank velkých, mají velké banky stále nezastupitelnou roli na českém bankovním trhu.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] *Air Bank* [online]. 2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <https://www.airbank.cz/cs/>
- [2] AIR BANK. *Výroční zpráva za rok 2011-2014* [online]. 2012-2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <https://www.airbank.cz/cs/vse-o-air-bank/dokumenty/povinne-informace/vyrocní-zprava-2014/?mark=v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va>
- [3] Aktualizovaný seznam finančních konglomerátů EU/EEA. *IComplex Blog* [online]. 2013 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://icomplex.blogspot.cz/2013/10/aktualizovany-seznam-financnich.html>
- [4] Bankovníctví budoucnosti. *Banky* [online]. 2014 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://www.banky.cz/bankovnictvi-budoucnosti>
- [5] ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.
- [6] *Česká spořitelna* [online]. 2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance-d00013163>
- [7] ČESKÁ SPOŘITELNA. *Výroční zpráva 2008-2014* [online]. 2009-2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: http://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/banka?_nfpb=true&_pageLabel=downloads_subportal01&rootId=10&selnod=17
- [8] ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÍ BANKA. *Výroční zpráva 2008-2014* [online]. 2009-2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/csob/Vztahy-k-investorum/Stranky/Vyrocní-a-pololetní-zpravy.aspx>
- [9] ČSOB [online]. © 2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Stranky/default.aspx>
- [10] Depozitní produkty. *Finanční vzdělávání* [online]. 2007 [cit. 2015-06-26]. Dostupné z: <http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=326>
- [11] DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Linde, 2005, 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
- [12] *Equa bank* [online]. 2011 [cit. 2015-06-26]. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/>

- [13] EQUA BANK. *Výroční zpráva 2011-2014* [online]. 2015 [cit. 2015-06-23]. Dostupné z: <https://www.equabank.cz/dulezite-dokumenty/povinne-uverejnovane-informace/>
- [14] FIO BANKA. *Výroční zpráva 2008-2014* [online]. 2009-2015 [cit. 2015-06-23]. Dostupné z: <http://www.fio.cz/o-nas/fio-banka/vyrocní-zpravy>
- [15] GE MONEY BANK. *Výroční zpráva 2008-2014* [online]. 2015 [cit. 2015-06-23]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/o-nas/informacni-povinnost>
- [16] GUPTA, Nandini. *Priorities and Sequencing in Privatization: Theory and Evidence from the Czech Republic* [online]. 2001 [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=294541
- [17] JÍLEK, Josef. *Finance v globální ekonomice II*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-3893-2.
- [18] KAFKA, Jaroslav. Přímé bankovníctví v Česku. *FinExpert* [online]. 2006 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/prime-bankovnictvi-v-cesku>
- [19] KALABIS, Zbyněk. *Základy bankovníctví*. Brno: Bizbooks, 2012, 168 s. ISBN 978-80-265-0001-8.
- [20] KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Řízení obchodních bank*. Praha: C.H. Beck, 2006, 339 s. ISBN 80-7179-381-7.
- [21] *Komerční banka* [online]. © 2014 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/cs/index.shtml>
- [22] KOMERČNÍ BANKA. *Výroční zpráva 2008-2014* [online]. 2009-2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/cs/o-bance/o-nas/publikace-kb.shtml>
- [23] Konsolidace půjček. *Finance* [online]. 2013 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/136568-konsolidace-pujcek-udelejte-si-poradek/>
- [24] Nová banka na českém trhu Ferratum Bank. *Finparáda* [online]. 2014 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://finparada.cz/2256-Nova-banka-Ferratum.aspx>
- [25] Nová verze smartbankingu ČSOB a Ery jde nadále vstříc klientům, přináší tři zásadní novinky. *Bankovní poplatky* [online]. 2015 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://www.bankovnipoplatky.com/nova-verze-smartbankingu-csob-a-ery-jde-nadale-vstřic-klientum-prinasi-tri-zasadni-novinky-28382>

- [26] Novela zákona o bankách, spořitelních a úvěrních družstvech. *Hospodářská komora České republiky* [online]. 2013 [cit. 2015-05-24]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/pro-podnikani/legislativa-a-normy/pripominkovani-legislativy/nove-materialy-k-pripominkam/58-15-novela-zakona-o-bankach-sporitelnich-a-uvernich-druzstvech-t-13-4-2015.aspx>
- [27] Novinky ve smartbankingu. *Finance na dlani* [online]. 2013 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://www.finparada.cz/1525-Novinky-ve-smartbankingu.aspx>
- [28] O ČNB. *Česká národní banka* [online]. 2015 [cit. 2015-05-24]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/
- [29] PAVLÍK, Zdeněk. Potenciální dopady nové bankovní regulace na bankovní sektor v České republice. *ACTA OECONOMICA PRAGENSIA*. 2012, (3). ISSN 0572-3043.
- [30] Pobočková síť je pro banky klíčová, chtějí ji dále rozšiřovat. *Hospodářské noviny* [online]. 2010 [cit. 2015-05-07]. Dostupné z: http://ihned.cz/c3-42807280-000000_d-42807280-pobockova-sit-je-pro-banky-klicova-chteji-ji-dale-rozsirovat
- [31] Počty klientů malých bank rostou. *Finparáda* [online]. 2015 [cit. 2015-06-26]. Dostupné z: <http://www.finparada.cz/2593-Pocty-klientu-malych-bank.aspx>
- [32] POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. Praha: C.H. Beck, 2006, 716 s. ISBN 80-7179-462-7.
- [33] POLOUČEK, Stanislav. *Peníze, banky, finanční trhy*. Praha: C. H. Beck, 2009, 413 s. ISBN 978-80-7400-152-9.
- [34] Poradní orgány bankovní rady ČNB. *Česká národní banka* [online]. 2003-2015 [cit. 2015-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni_rada/poradni_organy_br/
- [35] POSPÍŠIL, Richard. *Základy měnové politiky a bankovníctví*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, 72 s. ISBN 978-80-244-3514-5.
- [36] Předpis 287/2009 Sb. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2009 [cit. 2015-05-24]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=287&r=2009>
- [37] Přímé bankovníctví. *Finance* [online]. 2015 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/ucty-a-sporeni/bezne-ucty/abeceda-beznych-uctu/prime-bankovnictvi/>

- [38] Přímé bankovníctví. *Finanční vzdělávání* [online]. 2007 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=306>
- [39] PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2007, 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1.
- [40] REJNUŠ, . *Finanční trhy* [online]. Grada Publishing, 2014 [cit. 2015-06-21]. ISBN 9788024794075. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=rpn2BwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=cs#v=onepage&q&f=false>
- [41] REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví*. 3. aktualizované vydání. Praha: Management Press, 2011, 558 s. ISBN 978-80-7261-230-7.
- [42] Smartbanking. *Fio banka* [online]. 2013 [cit. 2015-05-23]. Dostupné z: <http://www.fio.cz/bankovni-sluzby/smartbanking>
- [43] Smlouva o spolupráci Sberbank a Generali. *Eurozprávy* [online]. 2013 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://ekonomika.eurozpravy.cz/ceska-republika/80420-smlouva-o-spolupraci-sberbank-a-generalii/>
- [44] TOMŠÍK, Vladimír. Bankovní unie: „One Size Fits All?“. ČNB [online]. 2012 [cit. 2015-5-21]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/tomsik_20121029_cep.pdf.
- [45] Velikost bank v ČR. *MBank* [online]. 2012 [cit. 2015-05-24]. Dostupné z: <http://www.mbank.cz/forum/thread,214254,velikost-bank-v-cr,1.html>
- [46] WACLAVEK, Rostislav. *Analýza bankovních regulací Basel III a jejich dopady na český bankovní sektor*. Praha, 2014. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.
- [47] Základní ukazatele o finančním trhu. *Česká národní banka* [online]. 2003-2015 [cit. 2015-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zakladni_ukazatele_fin_trhu/index.html
- [48] *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem* [online]. 2014 [cit. 2015-05-06]. ISBN 978-80-87225-54-7. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vy_konu_dohledu/index.html

[49] *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem* [online]. 2009 [cit. 2015-05-06]. ISBN 978-80-87225-17-2. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vy_konu_dohledu/index.html

[50] *ZUNO* [online]. 2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://www.zuno.cz/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Výpočet rentability aktiv

Příloha A - Výpočet rentability aktiv

$$ROA = \frac{\text{výsledek hospodaření}}{\text{celková aktiva}}$$